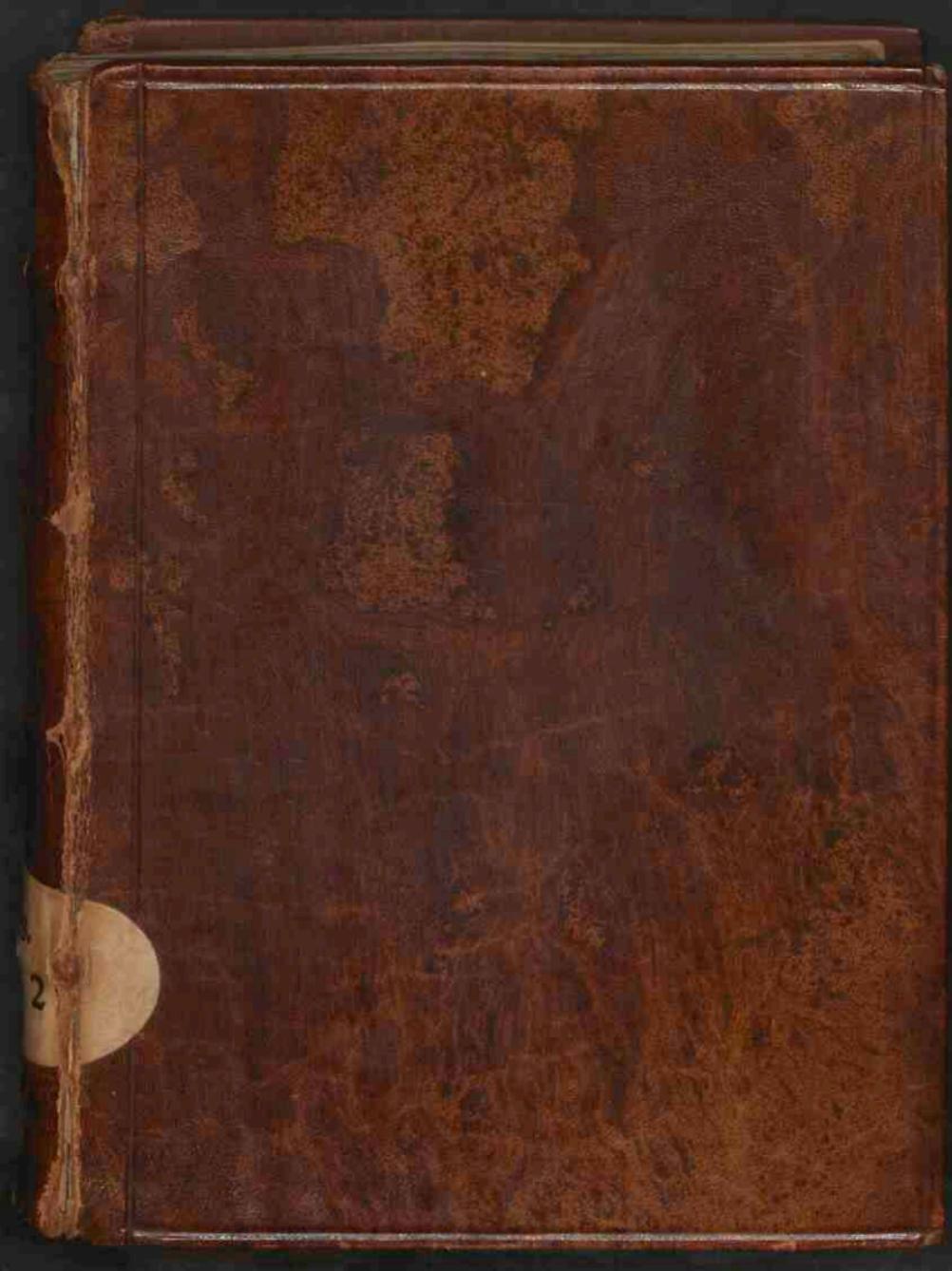




Oefeningen en gebeden.

<https://hdl.handle.net/1874/339814>



Hs.
8 L 2

De tyd en heeft noyt wegghangen

~~het~~ VIII, L. 2

So blincbt hys deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen



Want nadat zy zijn overleven

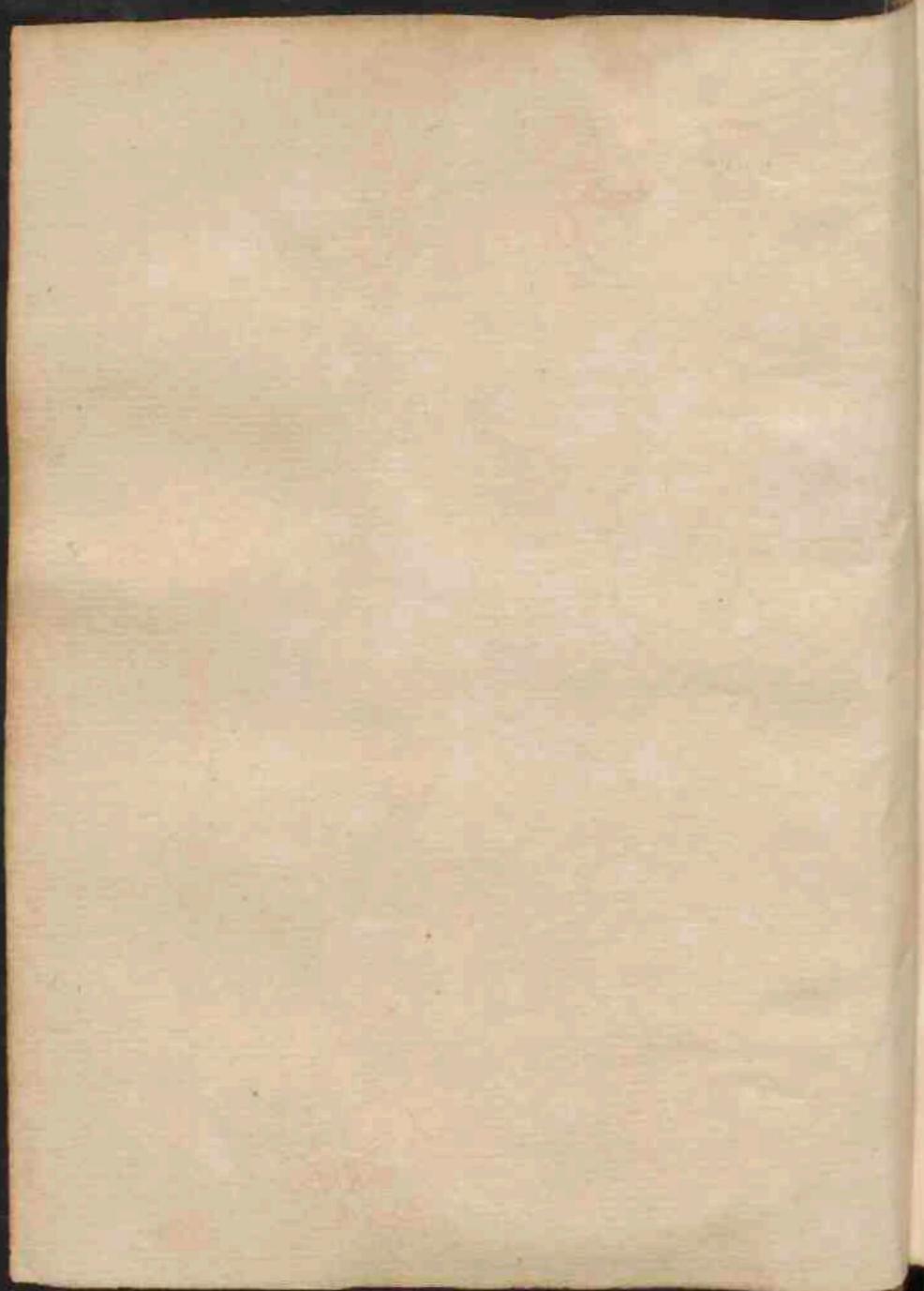
1695

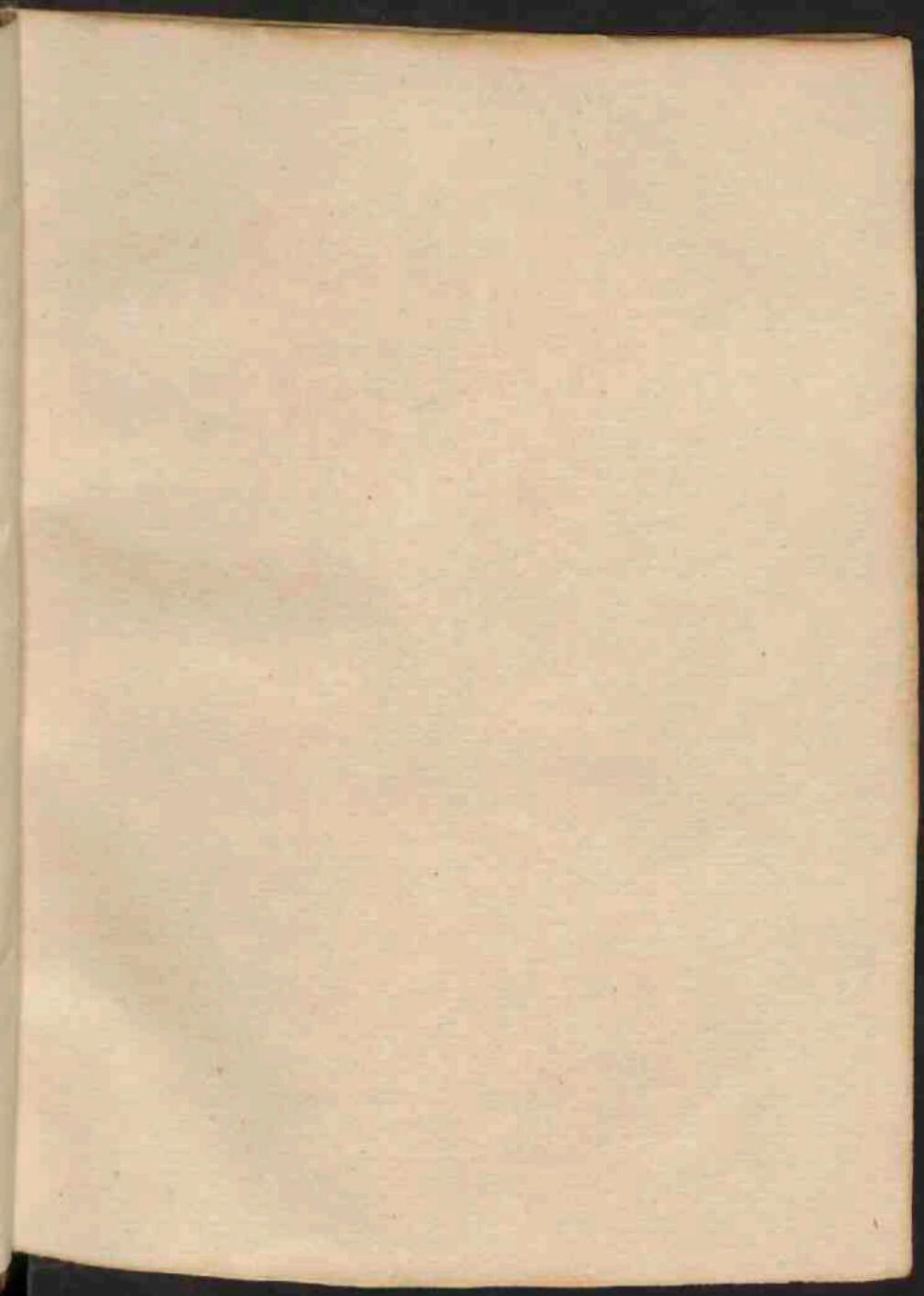
Perk. 127 × 92, 85 fol. Beginletters in kleuren en goud, benevens randversieringen. Opschriften in rood. XVds eenu.

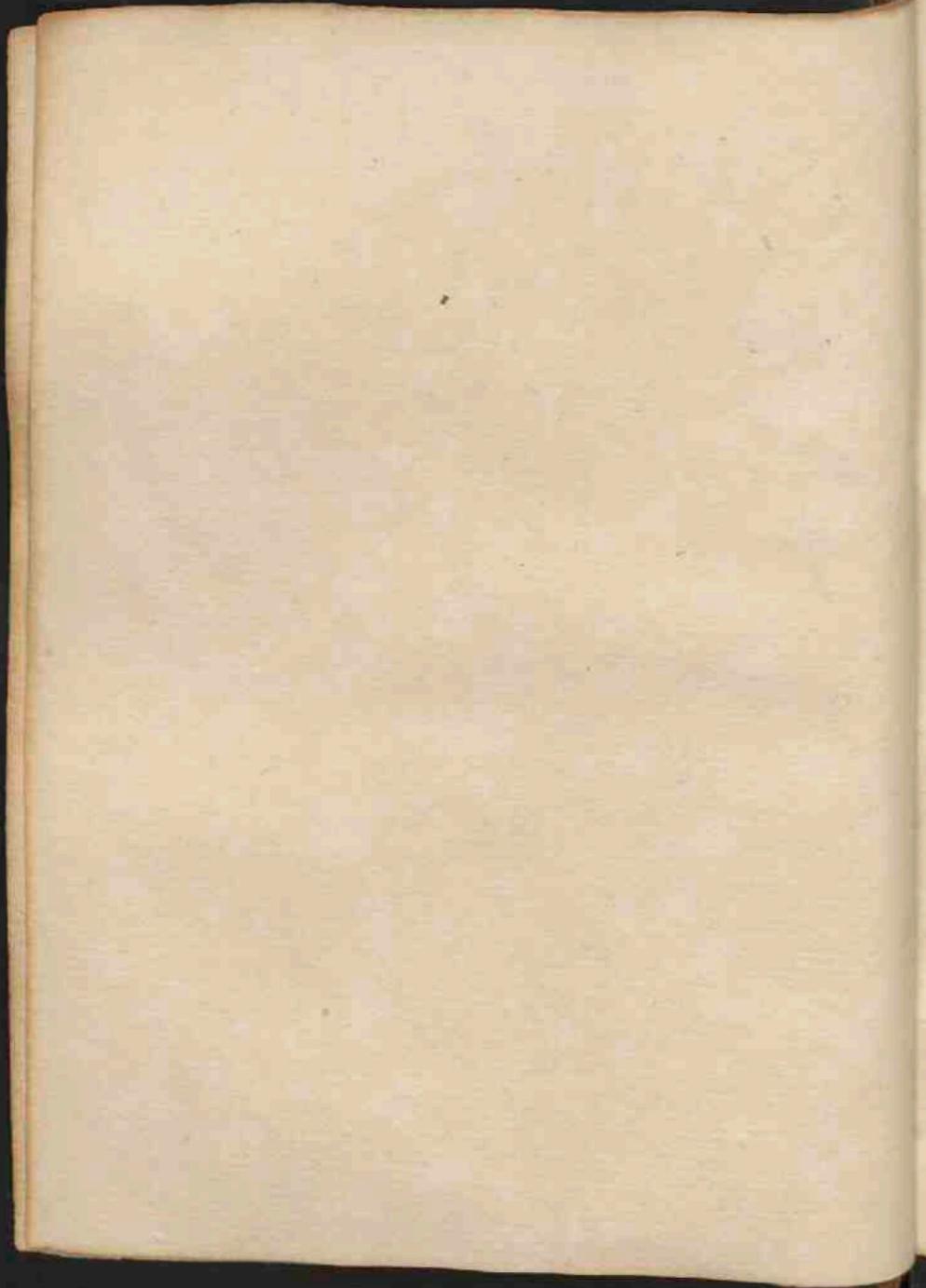
Oefeningen en gebeden.

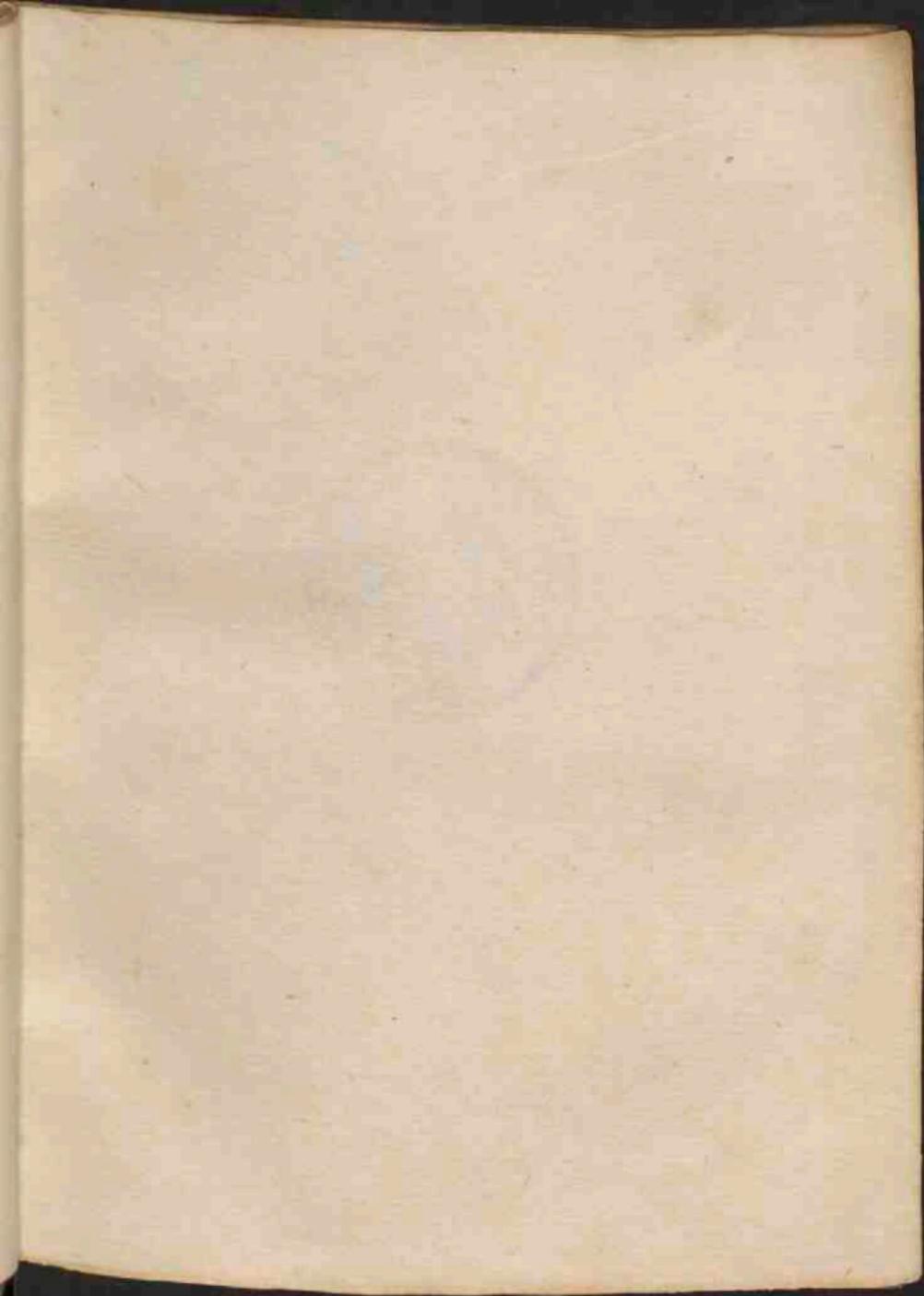
Bij vele geheden bevinden zich uitvoerige rubrieken over den oorsprong of over de auteurs daarvan, en over de affaten, welke door bij name genoemde Pausen daaraan zijn verbonden.

Geschenk van Dr. M. N. J. Moltzer (1895).













Here miene ewige
sucticheit den ghe
nen die di mynne
een heyl en mynne
der sondes du seg
gest dyne wallus
te toe wesen mit
die kinder der me

schen wille bistu mensche gheworde in de
eynde der tyden. O hedenck der droefnissen al
der voer ghedachten en rouwen der mynne
ster rouwen die du leest in dyne mensche
liken lichaam doe die vruchtber tut dijn
lidens anstaende was die van ewicherde
in den gotliken herren voer gheordinet
was. O hedenck al der droefnisse en bitterh
die du in dynen ghemoede nae dyns sel
ues ghenuich hadde doe du in den lesten
auentmael dyne discipulen gheuest dyn
vleisch en dyn bloot ende du hore voten
dwoeghest en suetiken roestes en voer
seghedest hem die tut dynre passien Oye

Denck al der benuwinge des antres en der be-
droefnisse die du haddeste in dynē edelen te-
deren lichaam doe du droeghest dat sware
holt des trues Doe du nae dynen edelen
dren bedinghen en nae dynen sweten va-
dynen eghenen discepte wordest verraden
van dynen wtuercorenē volke gheuangē
van valschen tughen beschaerdeghet ende
van dren richteren onrechtaerde ghē-
richtret. In dynre wtuercorenre stat. In der
hochtut van paesthen In der blovender ioe-
ghet. onnoeselich gheordelt. ghetoechte
ghestoten bespoghen dynē deder wt ghe-
toeghen ander deder bespottelick weder
an ghetoeeghen ende an die kennehaeke
gheslaghen Int ansicht en die oghenghe
bonden en op dynē dynē rugge droetstu-
dyn truce Du wordest ghebonden an die
colupne en gheghiselt. Du wordest ghe-
troent myt ene doernē crone en myt me-
nighen anderem onteliken wonden toe-
schoert Ic bidde di om die bitterheit dier
pynē gheff my voer mynre doet waer

achich berou recte bichte en een weerdich
voldoen. en aflaet van al myne sonden.[¶]

O Here ihu xpe maker **Si nos ter.**
der werlt die die eerde besluteest in
dijne hant ghedencke der bittere pijnen
die du haddeste doe dijnre alre hilluchste ha-
den an den cruce worden gheuestet ende
dijne hillighe vóte worden doer grauen En
aldus vredelike hebn sie di gheschoert en
ontwoegheden die vergaderinghe dijnre
beene. Ic bidde u om die bittere pijne dat
tu my gheuest dijnen rouwen toe voelen
en dijne minne. Amen. **Si nos ter.**

O Here ihu xpe ware wiheit der en-
sen paradys der welden ghedenck
die verueernisse en auct die du ledest doe
dijne viande als wrede lewen di ome stö-
den en di monden mit hals slaghen ende
vesch gingē en myt velen onbehoetlike
pijnen. mit lasterliken woerden en alre
herdeste tormenten mit welken dijnre
viande di hebn ghemort. Here ihu xpe
nu bidde ic di daeltu my wulst verlossen

van alle myne viande sienlick en onsielic
En gheff my ene bescherminge des ewighe
heils onder die scheme dynre vloeghelen

O here ihu ene hemelsche **Vi nost** **A**
medicis ghedenck die quellinge
en rouwe die du haddest in die galge des
truces doe alle dyme lede alsoe wt gherett
worden dat men sie alle tellen mochte Also
dat gheen rouwe dum rouwe ghelyc en
was. Want van den nedersten dymre votē
hent totten oversten dymis houedes en was
ghene ghesontheret in di. Dymē vader
heuestu ghebeden voer dyme viande seg
ghende. Vader verghift hem want sie
en weten niet wat sie doen. Om dese ont
fermherdicheit soe gheff mi dit die ghe
hoechmisse dymis alre bitterste rouwen
my sy eene vollecomene verlatinge al
myne sonden. Amen. **Vi noster Ave.**

O here ihu ene spiegel der ewigher
oren en claechert. Ghedenck des bit
teren rouwen die du haddeste doe du se
gheste in den spiegel der gothert dat di

ne myne en passie in soe menighen toe ver
gheue solde sun. O gheertaren ihu ic bidde
di doer dyne grote ontfermheitichent in
welken du heuest medelijden ghe had mit
ons onsalighe menschen en wanhopede
sonders welke ontfermheitich du sonder
linge bewesen heuest den moeder den du
seghedest. Juden salstu mit my wesen in
den paradise. Here doe mit my dyne ont
fermheitich mi en in die vre mynre doet.

O here ihu ope **Pater nos ter.** A.
mynenlike coninck hiele vrent
en begeerlick. Ghedenck die droefnisse die
du haddest doe du naken henghest an de
trute en dyne vriende en die di betanden
van di waren gheschen den en nemant en
was die di troestede. Meer allene din wt
uertoren moder was di alre trouwelicste
bi staende in die bitterheyt dynre sielen
welke moder du dynen disipel beuole
heuest seggende. Wijf sich dyn kint ende
daer nae seghestu den disipel Sich dyn
moeder. Ic bidde dy om dat sweert des vrou.

wen dat doe doer hore siele was ghegtien
dattu ouer my arme sonder wijs medelide
hebn in al mynen liiden en vangicheyde
lichamlick en geestelick en troeste my in
alle minre droefnissen. Amen **Vi noster**

O here ihu sonderne der goedertireh
die witten hymenske begerte dijn
herten ghesnoken heuest. **Vi dorstet.**
Dat is nae salichert der sielen. **I**c bidde
ansich myne begerte toe enen vollenlo
men wert en verwoele en tot doe in my
den dorst vleyscheliker ghenoeghten ende
den hongher werliker begeerten. Amen

O here ihu xpe sueticht **Vi nos ter**
der herten en der hymne om die bit
terheit des ewe en en der gallen die du
di om onsen willen hebbest laten schet
ken. **V**erlene ons in die ure onser door
dijn vleysch en dijn bloot weerdelic toe oet
fanghen toe salichert onser sielen. Amen.

O here ihu xpe vrouwlike **Vi nos ter**
doeghet moelick en singelick. Ghe
denck der nauhert en vrouwe die du lerest

doe du achter ghelaten van god dijnē vader
mit lader hiescher stemmen riepest ende
sprekeste **Mijn** god mijn god waer om
heuestu my ghelaten. **O** mijn god om
dese ellendighe ghelatenheit bidde ich
di en laet my niet achter in die tre mijnen.

O re doot Amen. **Vi noster. Ave m.**
Here ihu xpe schijn des ouersten
vaders en ene figure synre ghedientē
Ic dankte di des sprekens dattu sprekeste
Vader in dijen handen heuele ic mijnen
geest. en dyn licham schoerde en dyn her-
te toe brak. **O** coninck des hemels en here
der eeren om dessen dure doot bidde ic di
dattu my wilste sterken weder toe staen de
duuel die merit en mit vlystch **O**p dat
als ic my sterue dat ic dan ewelick mit
di moet leuen. **A**ñ in die tre mijne doot
nem myne ellendighe siele totti. Amen

O **H**ere ihu xpe alle **Vi nos ter.**
sterste lewe onsterflike coninck en
onuerwinlich ghedenck des vrouwen die
du gheleden heueste doe alle die crachte

dijns lichames di altoe male ontrekken En
mit gheneugheden houede gheuestu dijnē
geest. Om desen bitteren rouwen soe ont
ferme di myns nu en in die vre mynre
doot als myne siele verueert is en myn
geest verstuert. Amen. **Pi noster. Ave.**

O Here ihu ryē beghm en emde eenh
en middel in allen doegheden ghe
denck dat van den ouersten des houedes
rotten nedersten dijns votes du dy in den
water water dades ludens ghedrent heb
best om onse salichēt. Ic bidde di om die
grootēt en breethēt dijnre wonden tere
nn ouermiddes die ware mynne dijnre
brede ghebode. Amen. **Pater noster.**

O Here ihu ryē sonterne der alre diep
ster ontfermheitichēt. Ic bidde dy
doer die diephert dijnre wonden die doer
ghegaen heb m diuillighe licham
dattu nn wulst verdrencken en behuedē
in die gaten dijnre wonden van den an
sichte dijns toerns alsoe lange dat ic di
nen toern ontgaet. Amen. **Pater noster.**

5
licher vermydicheit trouwen die du my he-
wesen heuest menigher leye wist onuer-
dient. En bekenne dat ic niet meer dichen
byn dat ic hiet dum kint want ic niec
kuntliken niet noch myne roth en trech
Noch dyne godliken willen noch ghebo-
den niec alsoe onderdanich was als ick
schuldich was dat is my laet. en begere
mi ent gante suene myt di toe maken
ouermiddes die weerdige beteringe dy
een gheboren soens waer mede hie di al
dat menschelike gheslechte versoende
doe hie an den cruce stont. dat hie myt
synen blode beseghelt heuet mit synen
doot bevestet en bestedigheit heuet ende
mit synen hulghen vif wonderen bese-
ghelt heuet des vermane ic di en bege-
re dattu my toe ghenaden ontfangeste
en laet di ontfermen der seameliker ar-
moeden dat ic soe ghenadeloes bym en
bloet van allen doegheden en guef my
een almisse van dyne riket tafelen al
dyne wtuerorenre in hemelrichet en

in eerlike welker ghemoede du verlaert
en verheuen heneest dat sic dyne hemele
gheworden sint. dier begere ic toe gheme
ten. Want ic van my seluen niet en hebbe
dan ghebrek dat myn herte verluttet
verlaert en verheuen worde. en altut
myt meter myet myne op drunge in dy
vaderlike herte doer die hemelsche poer
ten der wonden onses lieuen heren ihesu
christi soe dat al myn ghebeten en alle mine
merken di ontfindelik worden in enach
alle des mynenentlichen ghebedes en der
vollencomenre merken dijns een ghebo
ren soens en al dynre ghelynden in he
mel ende in eerde. **D**attu myn colde on
nutte ghebet en tleyne myne en werke
ouermiddes hore trachtige myne ont
faen wilste. **S**tu neynghe di totte lucte.

Gader ghehilligheit mor re voet.
O de dyn naem O suete vader ende
gherouwe myne. **I**c arme sieke ghewo
de mensche vermaue en dancke di der
butterre smerten dynre dieper doer gea.

6

uenre wondē die du om minē willen ont
fanghen heueste. **E**n begere datu mitte
sueten sappe dynre honichulopen der wo
den doer vleest die olde vergichtige vule
wonden mynre onbeander onghelijcker
der sonden. op dat sie toe gronde ghehielt
worden. **E**n mine siele in die tracht dyns
blodes anderwerue ghedoept wordē ende
alsoe in dynre wonden ghedruyt wordē
dat ic toe gronde ghenoele dynre bittere
smerte en dat ic in ene peggelike drope
dyns blodes in my ontfae ene myre tracht
eens nare in werkens dyns leuesten wil
len in my. **O**p dat dyn naem in my ghe
hillighet wordē en myne begeerten ge
remicht en myn herte myt alle mynē
toe di ghekuerd wordē. en alle die ghebret
like nevginge mynre nature en mynre
sinnen toe gronde ghe doet worden. **E**n
ene begeerlike lust mit enen ly bluien
den ernste in al dynē dienste in my ge

Dboren wordē. **S**u spret totter rech
Ader toe comende is ons ter voet

dyn rike. **O** vader hemelikes en eerrikes ic
arme snoede creature dincle di der groter
mynen dattu my tot dinne rike ghesape
lieuest en bekenne dat dyn rike mi my ge-
stoert is ouermids menichuoldighen on-
doegheden. **E**n begere want dinne ruste
nerghent en is dan in den oetmoedighē
sachtmodighē vredeliken herte dattum
wt die suete wonde dyns rechtere votes
gheueste eene vermoeghende tracht om
weder toe staen alle becoringe en toe ver-
winnen alle ondoeghede. **E**n ghif my gro-
delose oetmodichent gheduldich^t ghehoer-
samhert ghelatenheit lancinodicheyt
volherdicheyt en vollentcomenheit alre doe-
gheden inwendich en wtwendich en begeer-
lieue here dattu myn herte besittest als een
coninkli sim rike. en myne synne en alle
myne nederste trachte alsoe verbindest
in dynen dienst dat sie ghenen wt on-
gheorden dienst ofte wt kier en conen
doen teghen dynre eren. Amen. **S**u
sprek volter lichter hant ons heren

Dier d'yne wille die ghewerde **H**ue
te vader en ghetrouw'e vrient **I**c
arme onghelatene mensche vermane
en dankie di des oetmoedighen onder
ganges dynre knendeletter naturen de
du dedest mitten woerden doe du dynre
briuen willen op gheuest in den willen
dins vaders toe liden den bitteren scam
deliken doot voer dat menschelike ghe
slechte. **E**n begeer dattu my wt dier sue
ter wonden dynre lichter hant gheue
wolste enen oetmodighen onder gant
mijns ongheschoruen ghemoeedes ende
een ghelooersamige ghelatenheit myns
eyghen willen onder di en onder alle we
tituren dat my dyn wille smaken moet
in al den dat op myoste op myne vrende
vallen mach dat ic dat myt willen ont
faen en myt verduldich' verdraghe
moet. **T**otten ghetrouwenden houede.

Dier d'yne wille ghewerde alsoe
in der eerdē als in den hemel **O**ck
vader en comink der ewigher eren **I**c

arme onweerdighe mensche dankie di dyn
doer ghevonden verseerden houedes ende
der verworpenheit dyns mynliken an
sichtes dat alle den hemel vervrouwt
dat om mynen willen mitten wt ghe
druchten blode dyns houedes veronmen
was dattet allen menschen onghelyck
was en begere dattu mitten wt vleuten
den heken dyns wt ghedruchten blodes
ouer vlieteste en vernieste dyn heelde in
my en in al den die du meendest doe du
an den teute stondeste. die ouermiddes
laeuhest hoers leuens vertoldet sunt
in der mynnen in een doechsam leue.
dat den die nacht dyns doer ghevonde
houedes in vliete nye leuen der ghenade
en der mynne en dat wy leuen sterue al
re ondeggheden en enghens willen toe
verlypen en ons seluen gantelick toe ver
lochenen in allen saken lyflik en geeste
lick tytlick ende ewich dat wy alsoe seer
rechtelick v mynnen moten al en solc
wy oek nûmer meer in dyn rike come

dat wy in des niet toe myn dienen en mol
den. **Nu hier d'nter rechter hant en sprech.**

Dader onse dagelijc broet dat ghet
ons huden **G**immentlike vader
ende ghetrouwwe huidegom ic arme on
ghetrouwwe dierne vermane di der ewi
gher mynnen in dier du my gheschapen
ende nae di seluen ghebeeldet heuest en
di van mynnen toe mynre sielen ver
bonden heuest hoer by toe staen in alre
noet myt dynre ghenaden. en ic beken
ne dat ic my dicke tota verbonden hebbe
ouermiddes liesten. ende dat dicke toe bro
ken hebbe myt menighen onbehueden
ongheordinerden astier van di toe crea
turen en toe my seluen myt besetenre op
ghenre mynne ende daer mede verdruist
ende vermoddert bin van den in lichten
godlyker waerheit **En** begere daatu mi
witter soeter wonden dynre rechter hant
huden gheuest een verlossinge van alre
stadeliker anverhingre die du in my be
kennest in geest off in nature op dat

mijn verstant verdaere worde en ontfandt
der lieflicher vereunige daer du my toe ghe
ropen en gheschapen heuest die du gheme
ne heuest in der weerder gauen des hilli
ghen sacramentes daer du di seluen ons
gheuanghen heuest ghegeue toe eenre
pantlossinge al onser schult ende toe ee
ner leuender spisen die ons mitti veree
neghet en in di verwandelt. Wanttu on
se verstant alsoe edel gheschapen heuest
dat sie gheen creatuur versaden en kan
dan dat ongheschapene licht der godli
ker wistheit. Ter doer grauere hiden

Dader verghef ons onse schult als
van vergheuen onsen schuldeners
O ghetrouwne vader en alre heueste lief
liche miode behouende creatuur ver
mane di des riken verborghenē scatte
dijns afgrondighet onghemetenre
mynnē die du ontsloten en gheopen
heueste in der wonderen dijns mynnē
herten en claghe di die iamerlike ar
moede myns dorren colden herten en

alle dier herten daer dyne myne in ver-
saldet is. En begeere dattu wt dier sueter wo-
den dys gheopen den herten gheueste
eene stercken myne brant die alle ver-
lesschede herten ontfengt en alle verfol-
de herten hiet make. Ende dyne myne
alsoe sterlike doe toe nemen in ons. dat
sie mit hoer vurgher vlamen off bernie
die menichuoldicheyt onser older ghebricke
en mit hoer trachtygher herten verrere
al onse grofheit. ende alle middele die ons
hinderen an onser naester vereninge daer
wy toe gheropen synt. Wanttu onse her-
ten soe eer ghescrepen heuest dat he geen
creatuur vollentcomē tusse gheuen mach
noch ghenoeth doen en kan dan die on-
ghescrepene myne die dus seluen bist en
begere lieue here dattu witten rike scarte
al onse schult werde betaelt en al onse ar-
moede werde gherukt mit allen godlike
doegheden ende myn rechter broederlike
mynen tot allen menschen Onse schulde
uers ganslick hoer schult toe vergheue

en ons naesten ghebreck toe ontschuldige
en mit mynen toe verdraghen sonder oei-
delen. *Toe dat oetmoedige beelde ihu.*

Tader en inlyde ons niet in becorunge
meer verloes ons van quade amen.

O milde veemhertige vader ic bekenne dat
my myne memchuoldige ghebreken diche
ghehindert hebhn van der ontfandichheit
deser riker gauen en gheue my schuldich
alle dier ghebreken die du in my beken-
nest. wanttu bist die ouerste priester van
wen alle priesters hore macht ontfange
en gheloue dattu niet allene die sonden
afnemen en machste meer oerk die toe-
neyghinge tonnen sonden. En begere
lieue here aflaet al mynre sonden wt
den riken statte dijns minliken openē
heeten En enen nieten erenst toe sterue
alle des toe steruen dat in my leuet we-
der dijnre eren. En alle myn leuent toe-
rechten niae den oetmoedighen beelde
dattu ons voer ghedraghen heueste op

10
dat ic den viant ghene oersake en gheue
my toe betoren ende dattu hem gheen ghe-
woit en gheueste ons toe verleiden in ee-
nigher betoringe meer verloes ons van
allen quaden dat ons hindere macht an on-
ser ewigher salich^t op dat wy dat veuille
daer wy toe gheropen sint Amen. **H**elb.

Here nu beghere ic van gronde myn
herren dat die leuende cracht dijn^s
dodes dit vollenbrengt in my en in al de
die du ten ewighen leuen gheordinet
heueste en dat alle die ghene die nothu
sonden sijn beküert moeten worden. die
in der gratien sijn ghevester worden. en
die in den vegheur sijn verloest worden
mitten riken scatte dijns verdienstes van
alre schult. **I**ct mit soe vele toe meerer
deuotien dit ghebet ghelesen wort ter
even der wonderen my. hoe een mensche
meer gauen onthaet en al ist eerst onsha-
kelijk ouermiddes langher geseninge
salt hem smakelick worden. **N**yt naeuol
ghe deuote gebede toe de hil. viss^r wonderen.



Are suerste here ihu x^e ic wisse die ghebenedide wonde duns luchteren vores ter eren en verenunge der mynnen daer du soe gue verturenlich in verdraghen hebbest alle laster en smelther ende onrecht. En ic dankie di voer die oetmodichent ende mynlike wanderinge duns hllighen leuens daer du mij in voer ghegaen bist rriij naer Ic bidde gracie om my toe ver oetmodighen onder alle mensche ende dese salighe doeghet altut in munnen herten toe draghen. Amen. **Terechtetewo.**

O Are mynlike here ihu x^e ic wisse dese ghebenedide wonde duns luchteren vores in die verenunge en der ber nender begeerten duns ghebenediden herten Quermiddes welken du alsoe trouwelik alle die daeghen duns leue ghearbeit heuest di in ghenen dingē sparende Ic dankie di voer alle die doe ghentlike werken voer alle die voetslap

pen die du nee ghereden hebbest toe danck
ke en toe loue des hemelschen vaders **I**c bid
de di dat ic soe bernentlich en vurlich
lopen moet in desen leuen nae dynen ge
berediden voerstaepen. dat ic in ghenen
dinghen van di scheyden en moet. en va
dynen alle lieuesten willen. **Amen.** **Ter lucht**

Oare gnederturenste ihu ic **ter hant**.
Ausse desse wonde dynre ghebene
dider luchter hant. In die vereninge der
nummen daer du dynre ghebenedide was
sie en al dyn liiden alsoe gnederturenlich
en suetlich in verdraghen hebbest. **I**c dat
ke di voer die grondelose ontfermhertich
daer du my sonder alsoe gnederturenlich
myt dynre vaderlucher ontfermhertich in
verdraghen hebbeste dattu my mit dynre
duren blode verloest heuest. **I**c danked di
alle des blodes dat ic gheslot is om sa
licheyt des menscheliken gheslechtes en
blodes dynre hillighen **I**c dankte di en
bidde di myt enen gnederturen herten
toe draghen die ghene die niet wal op

van my en gheuoelen off die my ienich ly-
den ma doen om die grote mynne die du
my bewesen heueste. **T**er rechtet haert.

O alte ghebenedicste ihu ic tusse die
wonde dijnre rechter haert in die
vereninge der mynnē dijnre groter mul-
dicheit daer du alsoe oueruloedelic en
alsoe mildelick wtuloydest tot allen me-
schen. **I**c drucke di alte minentlirste ihu
voer die grote onderdanicheit dattu di-
nen hemelschen vader onder danich ge-
west heuest toe der door des crutes. **I**c
bidde di verlene mi ghewarige onder-
danicheit en ghehoersamhert toemii-
nen ouersten ende allen menschen en
vollentomelick nae toe volghen dijn
exempel daer du af ghescht heuest. **I**c
en bin niet ghetomen toe doen mynne
willen meer des gheens die mi ghesat
heuet. **G**hef mi in alte vren in dijnre
viesen toe wanderen en dijnre gracie
ende mynlike inspreken nauwe en in
water toe nemen. **D**at ic ouermiddes

dese salighe doeghet mitti ghenaghelt
moet staen an dynen ghebenediden cruce

O Alre sueteste ihu **Ter syden.**
it begeer toe tussen en om toe helse
die ghebenedide wonde dynre syden in
die vereninge der wtne mender mynen
en liesten daer du my alsoe seer in ghemut
hebn om myne ewige salicheyt en ver-
lossinge dattu niet een drope blodes be-
holden en hebbest toe dynre behoef **I**ch
dankte di o alre sueteste ihu voer dese ge-
benedide wonde die dat speer der mynne
soe wide gheopent heuet. **E**n allen mynghē
hereten eenen wijden rumē wech toe dyn
alre sueteste herte ghemaect heuet. **I**ch
bidde di o myn wtuerdore brudergom wo-
de myn herte mitten speer dynre mynne
op dat ic nimmer meer troest noch blitscap
moet begeren toe hebn dan in desen ghe-
benediden wonden. **O**alre sueteste ihu
in desen graue deser alre diepster wonde
begraue my en treke myn herte diepe
in dyn gheronde herte op dat myn her-

te mitti verenicht altoes sijn schuylste de
daer in hebn en altoes sekerlich daer in
rusten in alle tribulatie en bangich eyt.
Ic dankte di o alre suerste ihu voer die vā
ghelycht en menigholdige sericht die
dum mynlike herte stedelich ghedragē
heuet van den beglyne dīns leuens toe
den steruen dīns dodes **I**c dankte di voer
alle die doechtlike werken die du ghe
wracht hebbest ende dīne hulgheng
wraicht hebn. **I**c dankte di voer die grote
bitterheit die dum ghebene dide herte
leet. doe dīne gloriouse siele van de licha
scheide **S**oe bidde ic di ontfeme di ouer
mijn arme siele in horen wtgaant. **A**men.
Soe wie die hulge dīnoldicheit eert mit
blute die en steruet met quades dodes ende
daer om sal elliek mensche die hulge dīn
oldicheit des morgens en auendes ee
ren mit iij pī nr en **A**ue m. op sijn kneen
en dacken hem voer alsyne
valdaeden en bide en salich
Gloriouse hulge dīnol: **C**amide.



dichtert ende onghescherten eenh^t Dijner
 moeghentheit neder bughe ic mijne lede
 Dijne onbegripelike godheit bughe ic
 die knuen mijns herten ende mijns lich
 ames Dijne onspreklike mildicheyt be
 uele ic mijn lust en siele en al dat my daer
 toe noet is In wat tribulatiën dat ic toe
 di rope wil my hulpelick wesen Ende
 guederuren god ende ontfremhertige he
 te en wilt niet merren my toe hulpe toe
 come Here andenk toe my wert en regere
 al myne sijne Ghevarende die vloegelē
 dijnre ontfremhertich^t ouer my en behu
 de my en behamer me my van al mijnen
 ghebreken wanitu makest salich die ghe
 ne die in di hopen O vader bouen al
 le dinge toe onthien ic lone dinen naem
 O weerdige soen godes Ihu xpe ic an
 bede di O hellighe geest ic rope di an O
 hoeghe ewighe drijoldichert en on
 nerschenden eenheit wilt my ellendige
 sondige mensche verlenen dat ic voer
 die tut ende bure mijns wuganges my

re sielen van mynen licha mit weerdigh
licheit en voldoen der penitentie moet vol
doen. **O**p dat ic dielachtnet mach werde
dijns huijghen luchamis ende dijns pre
tiosen blodes. **E**n dat ic oech mynen huij
ghen gheropen sy myne salich guecht
en beschermenis. **I**n den naem des va
ders en des soens ende des huijghen geestes
Di sy ioff. di sy ~~dantberhert~~ glorie. di sy
dantberhert der gauē. **W**it rechte louen
di en ambeden di ende glorificieren di al
dijne creaturen. **O** saliche huijge drenoi
dichter. **I****C** bidde mi hemelsche vader
dat gi mit myn godlicher moeghent
alle creature die ginae mynen beeld ge
scapen hebt verlichtenis en ontholt
gheuen wilt in myn godlicher gracie
I**C** bidde mi alre lieueste soen godes dat
gi mit myn godlicher wusheit alle ver
blinde herren verlichten wilt. en alleso
ders die gi mit mynen bitteren doot
verloest hebt. **I****C** bidde mi guedertire
huijge geest dat gi myt myn godlicher

mijnē alle tolde herten ontsleken wullen
ende alle droughe herten troesten wout
En oerk die ellendige sielen die in den
veghenur synt. Amen. **S**oec wat mensche
dese nae voighende sequentie mit mi-
nich eyt ende denouien vake leset die
en turuele niet lue en sal merckeluck
van den hilligen geest ghetroest

Gom hellige ghe wort,
geest en wt sende van
den hemel dat schinsel
dijns lichtes **G**om
vader der armen com gheuer der ga-
uen com licht der herten **O** dn alre
beste troester een suet gast der sielen een
suete vercoelinge **O** du hellige geest
in den arbeijt bistu een ruste in hette een
vercoelinge soiaes in den sarenen **O** alre
salichste licht verunille die hymensten
der herten die in di betrouwē **B**uten
dijnen geestie en is niet in den lichte niet
is sonder sonde. **M**assche dat onreerne
is bedouwe dat dorre is voede dat colt is

Bughe dat stijf is maecht warm dat colt is
regere dat dwelende is O hif dynē ghelo
ughen die in di betrouwēn die souen vol
dige gau. O hef verdienst der doeghet
ghif enen salighen wegant gheff die
ewighe vrondē. Amen. Hijt nacuolghē
Sonmighe suuerlike ghebeden die
men lesen sat als een mensche wil
gaen ten hiliȝten sanctumente.

ijn heil
gheff
my dat
mijn siele
en mijn licha
di moet ons
fanghen mit
alre reueren
tien en sanctel
hert en alsoe
als di symeo

omme helsede waerachtich god den lie la
ge begeert hadde. Alsoe moet di omie helse
nijn heire dat sieck ende ghemont is van

dar ic di niet teghenwoerdich en hebbe. **O**
alre guedertrenste vader veruille mi nim
huden die suete beloeste die du voer die vic
dunre passien belouedest dynen discipulē
doe du sprekeste. **I**c en sal mi niet laten va
derloes. meer ic sal mi noch weder sien en
mi herte sal verbuden. **O** sonterne der ont
fermertichert com daer om toe my en
ghef mynre crancier sielen dat sie deuoet
lich ontfanghen moege dyn hulige lich
am. en ghef myn dynne onweerdige diener
dar ic mit dynen dure viole moet ghe
lauet worden. **N**iet dat ic rechtuerdich
byn meer dat ic een sonder byn. **W**aant de
ghesonden en is die aerste gheen noet mer
den die quellick hebn. **D**aer om en
laet my nu niet vaderloes alstu myn dyn
hulige lichaem salste gheue dat ghe ghi
selt is en gheructet om ons sonders. **V**oor
welken du dyn durber bloct ghestort
en ghe geuen heueste in enen durber
soet onser verlossinge en in ene afwas
sittinge onser sonden. **O** waerachtige my

ne in welker ewighe salichert is **D**u biste
mijne enighe hope in dy is mijn ruste **D**u
biste mijn blijstap di moet mijn herte mij-
nen. **D**u biste mijn begeerlike stat daer ghe-
stat by toe ghelyken is den ic myt lucham
en mit siele begeer toe ontfanghe **A**ls horct
somighe ontfenghe die in der hellen were
doe du toe brekest die poerte der hellen
en du daer wt verlossendest die mit groter
stemmen tott riepen **O** begheerlike here du
biste toe ons ghecomte die wy verwacht
hebn in die duisternissen. **W**es myn he-
die nae dy wachte in der waerheit op dat
die ghene die di van allen herten begere
sonder verdomenisse dy moten ontfuen.
O here nemet van ons onse voeshert
op dat wy mit puren herten weerdich
moten wesen in toegaeen in dat **D**anica
santoor. **O** mijn god en merre niet om
di seluen want myn en sijn niet weerdich
deses groten sacramentes **N**ae di soe
wachter mijne siele en mijn herte. **W**er-
mult nu mijne begeerte die du in my ge-

15
sendar heuest. **I**c bijn dinne en wil my dē vreem
den niet laten. **D**inne rechter hant moet op
my comen en van allen quade beschermen
Ohere ic bidde dinne vaderliker lieften dat
du om dinne lieften gheweerdichste toe
ghedencken des ghebedes dattu voer dinne
passie en door sprekeste voer ons toe dinne
vader. **H**illige vader bewaer in mynen
naem die du mi ghe geuen hebbeste. **I**c
hillige my seluten voer hem op dat sic oek
ghelijchheit sijn in der waerheit. **D**e
se unwe gloriouse bedinge moet huide ver
uult worden in my en in he allen die in sul
len ontfanghen. **D**ie ui van herren begere
op dat wy in salichlike ontfanghen **C**o
met here comet den ic onsalige misdaen
hebbe **C**omet en verghet ende vergeuet
mine sonde die ic ghedaen hebbe voer wel
ken gi unwe hillige bloot ghestort hebby
Comet alre sueteeste here en gheuet my die
spise der ewigher salich **C**omet onbeulet
te offet hande en maket my vu van alle
sonden en van den ewighen doot **T**Co

aersaeter der sielen. **C**omet suse dier die val-
ten. **C**omet om toe vanden dit huus dat
ghelijchet is uiwen naem. en sie ic come
totti in wen dat ic hope ende den uit van
herten begeer. **D**en ic myt alle andicht
mynre sielen an sie **D**en ic myt al myne
binnensten öme helse. **W**es uverschende
bloot ic begeer tot ontfenghen. alsoe dat
du altut in my bluest en in ewichent my
niet en latest. **D**y coninc der engelen en
alle creaturen anbede loue en glorifice
re ic onsalige sonder die van den viant
bedroghen bin. en van myne vaderla
de des hemelschen iherusalem ellen
dich in die kule des manhopes ghewor
pen sm. **I**c valle toe vote in die teghen
woerdicheit dyns hillighen lichames
en blodes **A**nde ic bidde di dattu onweer
dighe sonder gheveerdeghen wilst toe
hulpe toe comen en myn herre toe verluch
ten myt der elachert dyns lichtes op dat
ic my toe desen groten en wonderliken
sacramente my deuoetlick berende moet.

O guederturen hillige vader sich op my en
repke mi onweerdige dyne vermechertich
en sneck. Scant op di snt dyne sonden
vergheuen. O ghenadige vader sie mi an
als du anseghest dunte Peter den hillige
apostel die di niet eens meer diewerfe
versaket heuet. Verhoire mi heere en help
my dat ic weer dich moet worden toe sien
mynē heren ihm r̄pm mynē verlosser
niet in figure noch ghetijkenissen meer
van ansichte toe ansichte. Op dat ic mit
allen hillighen in dynē rike dyn ghesel
scrp moet ghebruken in ewichert Amē.

Dit ghebr̄ heuet Sinte Ambrofus ghemaect
Duerste van de hilligen sacraet.
puester en ghemare his
top here lui r̄pe die dy
seluen offertes gode den
vader een verne en onbe
vlette offerhande op den
altier des hillighen cruce om ons arme
sonderen. Ende du gheueste ons dyn vleisch
doe eten ende dyn bloot toe drucken En

Rites dit hillighe sacrament in die tracht
des hillighen geestes en gheuest ons dat
hillige sacrament toe eenre ghehoech
nissen dynre martelien. Wantu spre
kest seluen toe dynen iongheren. Alsoe
hake als gi dit doen soe doettet in ghe
hoechmisse minre passien. **I**c bidde di
om die ghehoechmisse dyns duren blo
des daer al onse salichert an lecht. **I**c
bidde di oet om die wonderlike myne
daer du ons allen alsoe seer mede myn
deste dattu ons wasschen woldes van
onser sonden in dynen duren blode **D**at
du my arme sondige mensche den du
aldus lange in sonden soe vaderlicke ver
draghen heuest niet om myn verdienst
meer om dynne grote onfermherich
teren wilste mit der gauen des hilligen
geestes dyn hillige liecan toe ontfaren
mit alsoe groter mynen en weerdich
als ic schuldich sin toe doen en di wal
betemet. **O**hef my lieue here um ipe
ouermiddes dinne lieue gratien dat

18
dat hellige sacrament vastelich toe ghelo-
uen toe dencken en toe sprekken dotti ontfac-
tuck sijn en mynre sielen orberlich. Hende my-
here Ihu xpc dynen hellighen geest die my
doe verstaen die waerheit des hellighen
sacramentes. Wantet is onbegrijpelicke
toe verstaen en gaet bouen alle natuur-
like redene. Craveue here Ihu xpc om di-
ne onfermheiticheit en om dine lieue
moder maria en om verdienst alre hilli-
ghen verliene my arme sondige mesdyc
in alre tij dat myn here van allen on-
nuten ghedachten reme moet wesen
en vrij. Hende mi lieue here dynē hellige
engel die mi behuude en beware van al-
ten anwechtingen der vianden. Verduf
van myn den quaden geest der gheurheit
des haters en des mijdes der ontkuischent
en alre hande onghelone. En maerk mi
sterk in den rechten ghelone dat ic my
ne mande verwinnen mach die my sta-
delic nacht en dach anwechten. Conint
der ionstreouwen en myner der verreich

lessche in minen herten en in mine licha-
den brant der onkuuschenheit mitten dou-
der hemelscher mynnien **Verdrijf** van mi-
alle saken die my scherden moeghen van
di. Alsoe dat ic aldaer bequame moet sun-
dyn hulige licham toe ontfanghe mit
anet en mit reynen herten en mit kuis-
schen lichame. **O** mit hoe groten rouwe
ende mit hoe bittere trauen. **O** mit hoe
grooter vruchtēt en weerdict sal men
dat sacrament ontfacen o here **I**huerne
daer men ghevaelick dyn hulige
licham etet en dyn ghebenedide bloot-
drunc. Daer dat hoechste mit den neder-
sten vergaddert wort. Daer die engelē
teghenwoerdich synt Daer du seluen
here **I**hū rie pniester en offerbiste won-
derlich ende onsprekchlick. Hoe mochte
dat vanner mensche toe vollen we-
deluck ontfacen du en maecte hem alle
ne weerdict **I**c weet dat weerlick val-
en gheuees my schuldich dynre gueder-
trentheit dat ic niet weerdict en bin

49

toe diuen altaer toe gaen ende diuen
hillighen lichaem daer toe ontstaen wat
ic mi in groten menigholdiche sonde
beuleet kenne. Oech wiet ic mal waer
lich en gheloue wt al mynen herten
dattu alnachtich god biste en mynschen
ver en myn behueder en my onweerd
Ghe mensche machste weer duch male
en remeghen van al mine sonde wat
van niete makstu hemel en eerde en
van sonders hillighe lude. Daer ome
wanttu dat allene vermoeghest soe
bidde ic di dattu my gheueest dat hemel
sche broot toe onestangen myt arwt en
myt rouwen van mynen sunden ende
mitter fonteynen der tramen en myt
vughen herten. ver uolle myn herte
mit geesteliker blutsetep alsoe dat icks
ghewaer moet worden dattu mit mine
engelen hir teghenwoer duch biste. Ic
bidde di oech here ihu rpe om die weer
dicheit dijns vleisches en dijns durc
blodes daer wi dieghelijc in der hilligh

kerken mede ghesuiset en ghelauet worde
Daer my dynre godheit mede dielachich
worden. Verdrys van my alle saken die
my van dy verscheyden moeghen. en gif
my nae dinen willen toe leuen en nae
dinen gheboden. dat my dyn hillighe
licham moet worden toe sauchent an lust
en an siele. Wantu snerkeste tot dynē
iongheren dat broot dat ic in gheue sal
dat is myn vlynsch ende myn bloot en
sal wesen een leuen alle der werlt. Die
ghene die my eten sullen ewelick leue wat
sie wonen in my en ic in hem. Ic byn dat
ieuende broot dat van den hemel ghero-
men is. Ena hemelsche broot du biste een
spise der sielen die myne siele leuendich
moegheste maken. Ay suete broot mynli-
ke broot. Onesch my dat ic buten di ghe-
ne suetichent begeren en moet noch ghe-
ne schoenheit buten di mynē en moet
ghene mynē buten di sucken en moet
com in myn herte en behuede my bynē
an der sielen en buten an den licham. Ver-

druff van mi alle mijne branden dat ich
 vrycluck tott comen mach sonder yevige
 leetenisse en ic myn ewelick bluuen moet
 Daer ic di claecklich sien mach van an sich
 te toe an sichte Daer salstu my maken al
 soe verweent en droncken mitter suetich
 en claeckheit duns hefliken an sichtes dat
 ic hongher en dorst al vergheeten sal Des
 heipe my die ghene die sonder begthuis
 ende sonder ende Ihesus Christus Amen. Een

O Umacinge and gheba voer
 en ontfermheitige god sie ic
 gae totten hoeghen weerde
 in lighen sacramente des
 blystches en blodes onses heren Ihesus Christi
 duns lieuen soens. Ic gae sieck totten men-
 scher des leuens Onseren totter fonteynen
 der ontfermheiticheit. Gunt totten lich-
 te der ewigher claeckheit. Arm totten to-
 ninch der ewigher gloriën Naett totten
 heren des hemels ende der eerden. Een tre-
 stuur tot sijnen schepper. Een staep tot
 sijnen heren Onghetroest tot onsen

heren **I**hm rpm mynen ghenadighen troester
ende verlosser. **H**ier om soe bidde ic die ouer
vloedicheit dynre onghemeteare moegheit
heit dattu di gheweerdighen wilst ghe
sont toe maken myne grote sietheit en
toe wasschen myne grote ontvermoechheit
Toe verlichten myne bluntheit toe de
den myne naechheit rike toe maken
myne armode. **O**p dat ic di broot deren
ghelen coninch der coninghen en here
der heren moet ontfanghen mit alsoe
groter meerderheit mit sulken ghelo
ue en puurheit mit soe danen verluch
ten en oetmodicheit alst noet is mynre
sielen. **O** here hillighe vader gheff ende
verliene my arme mensche al dynre
waldaden toe ghenieten. **E**n ghef my
niet allene toe ontfauen dat sacrament
meer oek die vrucht des ouerweerd
ghen sacramentes hillighe. **O** alte gue
derturenste god ghef my alsoe toe ont
faen dat licham dyns een gheborre soens
dat hic an nam van der glorioser ionifer

maria. Op dat ick mit sijnen geestelike lichaem
verenicht woude en onder sijne leden ghe-
telt moet worden. O alre mildeste vader
ghef mij dynen alre lieuesten soen denir
nu bedekket ontfange myr nae mit onbe-
deckten ansicht toe schouwe. Op dat ick
mit allen hillighe dyn gheselscap in din
rike moet vererighen. Amen. **I**ts een and
ghebet alstu gaen wiiste ten hilligen

Ge offertende voer my en
voer al dat menschelike
gheslechte in die galge des
teudes gheoffert. **W**es ghegruet edel en
alre kostelste bloot van der syden ons heren
Ich u syn wijselende en afwasshende al
die vlecken myer en older schult. **H**ael
van my alre goederturenste **I**ch u myne
sonden daer ic di niecde vertoernt hebbe
Op dat ic di mit ghepuurden reme her-
ten geeste en sijne verdienste moet toe-
smaken den hillighe der hillighe. **E**n
dat weerde hillige sacrament sp me een

omuerwulke hulpe regtē die anrelike
laighen des viandes ende sine stricke. Op
dat ich mit deser wech spisen ghescrecht
ende ghesintet werde dat ic die glade bust
weghe moeghe wandere en tott coninc
der glorie sonder hinder der duue liker
wroeghinge moet verdienen toe comē
Huermidtes di die ons gheschapen he
uest doe wy niet en waren en verloest
heuest doe wy verloren waren. Die lie
ueste en regnierste een god ewelike son
der eynde Amen. En ander ghebet vā
onse lieue vrouwe voer die ontfantelijc

O des hillighē sacramentes
moder godes ic vermane
di dynre lutterre remicht
ende dynre grondeloser oer
modichent daer du dit ewighe woert
mede ontfengheste des du ontfantelijc
weerste bouen alle creaturen sū bidde
ic di reyne maghet dattu my heylisse
dat ic din lieue kint ontfanghē moet
mit reynre conscientien en waerachtī

Gher oetmodich^t **I**c vermane di dynre ven
ner oetmodighe^t ontfandichert daer du
dyn kint mede ontfengest in hymre mēsch^t
doe du hem alre ierst anseghest en ve
tandest dat hie was ghewarich god en
mensche. Hoe bidde ic di dattu my helpē
wilst dat ic dyn lieue kint ontfanghe
moet mit rechter bekentnisse mynre
groter onweerdicht. **O** lieue moder go
des ic vermane in der waerre ontfanc
licheit die du haddes totter ghenaden
ons lieuen heren dier du alart ontfat
lich weerste. Dattu my verweruest ghe
ware ontfandichert alre ghenaden wat
du bist een moder alre grauen. **Ghehu**

Tvermane di lieue moder godes
der groter daudberheit mit dier
du dat hellighe sacrament ontfengest
in merer daudberheit en erweerdicht
dat nee creatuur dede en du die vrucht
des hellighe sacramentes vollentome
liker becaades en weerdeliker ontfengest
dan ne mensche. Nu bidde ic di dattu my

toe hulpe gheuest dyme oetmodich^t dyme
reynicheyt dyme dancherhert en dyme
bernhierach^t en alle dyme weerderhert
Ap dat ic dyn lieue kint weerdeliche moet
ontsaen mutt en mit alle salighe meschē

O lieue moder godes **I**c verma **Ghels**
ne u dier waerachtigher geesteli-
ker woude daer dum lieue kint di mede
ontsenck in sijn rike en di lieflick mythe
verenichtde in onuerscherdende enichent
en in ewigher sekerhert. Daer om bidde
ic di dattu my helpen wilst dat ic dyn lie-
ue kint hir alsoe ontfanghen moet dat
ic van hem vroeliklike moet ontfanghe
woude in den hemel en alsoe nae mythe
verenicht dat ic nūmer meer van hem
verschenen moet woude. **A**me. **A**lstu dier
toe gaen wilsse spreck tot onser vrouwe.

O Hedenck o moder en ionifer alstu
staesche voer dat ainsichte godes dattu
smekest quede dinge voer my ende dattu
afsluerste sijnen doern van my. **O** Conic
rone der hemelen die gheudelet heueste

dat broet der engelen bidde voer ons ooit
ser dat wy weerdich motē wordē des brodes.

Nac der ontfanclysse des ghelyce sntamēts.

Wij louen di o vrouwe der werlt my
erē di o conincne der hemelen wat
myt rechtē erē di alle creature want ouer
muddes dy hebbe wy ontfanghe die truht
des leuens **Gnader naeter ontfanenis.**



Heue se des hillighē sta.
here ihu wie loff sy di
ner mynster gueder
trenheit dattu my soe
mildehuk dielachuck
heueste ghemaket

dijns werde lichtams en dijns pretiosen
blodes daer du myne siele mede heueste
ghespiser **A** doer schmende licht **O** licht
lichtende bouē alle lichten. **W**ant sonder
di gheen licht en is **V**erlichte myne ver-
standenis en doer sinne alle die hockē
mynre sielen. soe dat daer niet en blive
magher hande heuletheit. daer in is ge-
comen dynē hillich. **L**of sy den vader in

der moeghenth^t loff sy den soen in der wyl
heyt. **L**off sy den hillighen geest in der my
lker guederturen^t. **O** here in desen dren
bistu een. **O**mmyntlike ryc loff sy dy
die weerdelyk gheweerdighet heueste
toe horen my dynne onweerdige diener
sche en toe verblide myn bedronede her
te. **O** here dat ic van dy begeerde dat he
uestu nu ghedien ende ic hebbe vaste o
me gheheset dat ic lange hebbe begeert
O here du biste een mynlyk hoem onser
salichert den du voer tides plantes my
marien. **C**ijn du heuest van der suner
maghet vlersch ontfanghen daer du
myne siele nu soe vrentlick mede ghespi
ser heuest. **O**ueue here nu is die selue hoem
gheplantet in enen acker daer ghene
buchticheit in en is. **D**aer om bidde
ic dynner groter grondeloser guederture
hert dattu daer in wilste storten dynnen
ouer sueten don des hillighen geestes
die wal mach doen groven die edele
worel. die du in den dorren lande ghe

harent heuest. O moeghentheit des vaders
gant in myne ghedenckenisse. O wijsheit
des soens gant in myne verstandenis.
O goedertieren riet des hllighen geestes
gant in mynen wullen alsoe dat dese drie
moeghentlike trachte daerlike moten
werken in myne sielen. Alsoe dat myne
siele mitten dien trachten antwoorden
moet dynre hlligher diuoldichheit daer
sie wt gheuloten is. Dit toe vertighen
helpe mij die in de voer ghenoeinden
personen een ewich god almachtich
en onuerscherden. Amen. **En ghebz.**

Gere ihu wie die alijt voer
onse schult ghe offert wodes
ghebroken en niet ghe dielt
ghe gheren en niet verteert
want mi armie sondighe mensche
dins alre suetsten vleisches en bledes
meenscap heuest drelachich laten wese
Soe bidde ic di om dynne ontfermherichheit
dat tu mi van allen laster wilste verne
ghen ende verlossen mi van allen laghe

der vianden en mi leren wilste ditoe die
nen en dattu my wilst brenghen ten ewi-
ghen leue. Danck en loff sy dy mynlike
here. **H**ij rpe wantu myne arme siele
suetelick en wal ghehsiet heueste mit
dinen hylighen vleysche ende blode. En
it bidde di oek lieue here wanneer du
myne siele van hys hertes gaen dattu
hoer dan wilst wesen een gnederturen
leider in den onbekenden lande. En be-
scherme sie van alre macht en anloep
der duvelen en verlosse sie en brenghe
sie in die ewighe blisstripen. Amen.
Ghe gruet sustu **O**hebeth.
conink der onserheit
richt fonteyne der hope
der suetheit en der schoen-
heit. een licht dat verluyt en niet en u-
brant. **D**it soncke myn herre al toe ma-
le in dynre mynen. Alsoe dat yn my al-
le eertsche dingen onweert worden.
ende myn haghen moren. **G**hegruet
systu alre weerdichste en alte bestemde.

diconre wen allene kundich synt alle
 nume sietenden ende die wonden myn.
 re sielen. **G**heweerdige di mijne toe
 Ghenesen onermiddes dinre sueter
 teghenwoerdicheyt die biste een oer
 spronck der ghenaeden en alre gueder
 tientheit vernierschet myn herte mit
 den dou des hillighen geestes. **G**hegroe
 tet systu alre salichste troester die biste
 een troest der hillighen. **G**hegruetet
 systu alre salichste troester der bedru
 ter sielen de myn menighen luden en
 sinten gheweerdicht heb best toe
 troesten. **W**en dat menich duusent der
 engelen altijt bereydt toe dienste staen
Ic bidde di en laet my niet van dy schep
 den nu noch in ewicheyt. **A**lre sueter
 te here maect my dromliche van der ho
 nichuietender vloet nuwer siiden o
 uermiddes sterker en sueter mynen
 van mi. **O**p dat ic alle overlydende din
 ge vermaeten moet. **E**n weset myn
 staur man ter wijle dat ic in dyt sche

vekijn des broeschen leuens lichams ende
in den storm deser onessenre see woenach
tich hym op dat ic ouermiddes uwer stu-
ringe mach comen ter hauen der ewi-
gher salichert. Amen. **Lentender ghebi-**

ODu begeerlike begheringe alre
creaturen wes my arme sonder
wellecome myn alre groeteste
vrouwe myn alre hoerhste troest myn
alre trouweste vader myn alre machlich-
ste god en schepper myn verlosser ende
behueder Du bist dat licht mynre oghē
en een spiegel mynre sielen. En woert
myns mondes ende een grote myns her-
ten O myn alre lieueste here I hu xpi er
gruete di mit allen crachten mynre si-
len en myns lichams mit der alre lief-
likester gruten daer dy eenich creaturen
der werlt mede gruten mach nae dyn
re lust mit gater begeerten myns her-
ten En ic bidde di om die onbegripeli-
ke vrouwe dier gruten doe dyn hemel-
sche vader dy see ghetu ghetuke wecke

de van der doot doe dyne alre hillichste
 siele mit dyne lichaam weder vereenigt
 wort nae dattu alle dijnen noot verwon
 nen haddest. dattu my wilst vergheuen
 alle minne sonden. **O** lieue here ihu rpe
 ic arme sonder drencke myne siele in dij
 ne blodighe wonderen en ic begeer vrucht
 verhert dijns ghebenediden dodes en
 aflaet al minre sonden. **L**ieue here ghef
 my dat ware aflaet dattu ons verworue
 heuest mit dijnē ghebenediden dode.

Wellecome mijn alre ontsecmhertichste
 god en oetmodige here schepper des he
 mels en der eerden. **E**n ic bidde di dattu
 van my nemest al datti in my misshag;
 en vernye dyne ghenaide in my mit
 allen doegheden. **D**i lieue here toe loue
 en toe eren in ewich. **A**men. **E**n gheb.

Tic bidde di suete en mynlike ihu
 den ic waerachtelic huden ont
 sangen hebbe in den hillighen
 sacramente maect in my ene
 geestelike woninge ende remeghe

die etenre myns herten en besluut d'r
daer mi. Op dattu in my en ic in dy ver-
emicht sijn. En ic altut van dynre god
uker teghenwoerdichent ghesterket
en ghetroest worde in al mynre noet.

O suete Ini hemelsche broet. A gtieb

O Almachtige vader ewige
god ic dancke di dattu dy
gheweerdighet heb best-
my arme sondige mensche
toe spisen miten hllighen vleysche en
blode dyns lieuen soens onses lieuen
heren Ihesu cris. En ic bid de dat dat sacra-
ment um niet moet comen toe schut-
der pijn meer een salighe verdingin-
ginge tot ghenaeden. Dit sacrament
moet my wesen wapeninge des ghe-
loues een schilt des gueden willen een
we doen alle sonden en ghebreke en
alle quader begeerten. En eene ver-
meringe vante minne en doeghede
als der caritaten. Kemicht. Getmoed

dichert Verduldich. O hehoersamheit
 en alre doegheden en alre hulchent En
 ene vaste bescherminge teghen die la-
 ghen minre vianden sienlick en onsie-
 enlick. En verliene my een guet salich-
 ernde mijns leuens En ic bidde di o
 alre milicste Ihsu dattu di wilst ghe-
 weerdighen my toe brenghen toe dier
 waersep daer du biste een waer licht
 al dinen hulghen en ene volle sadin.
 Ghe vollentcomen vroude en ewighe
 blutsop Amen. En ander ghebed

Hyt wellecome weerde licham
 ende dure bloet dat Maria in
 horen maghedelike licham droech
 Vertrouwe di siele myn hir is god
 en here al der werlt troest. Hyt wel-
 lecome myn god myn here Cum hu-
 den en doer vliet myn herte en al die
 wachten minre sielen mitten ramen
 dinne godhert. O here vereenighe
 di in my en my in dr. O here ghelyf my
 dat ic di diene ende dwinge my dat ic

di van al mijne herten en sielen mynne
A lieue here ihu rie blis mit my want
het naket ten auende Com du ewighe
selijn der ewighe sonnen die altut schi-
nende biste Doer schijnt myn herte en
alle die vrachten mijne sielen O du god
like myne brant vergaddere myn ver-
stronde herte en verenighe myn mitti
op dat ic ewelick mitti mach bliue

Ere want ic di hinde gheb

in dat huus mijne sielen
ontfanghen hebbe ende
huden dum weert ghewor-
den bin soe bidde ic di dattu nae dit leue
mijne siele ontfangen wilst in den he-
mel in dat erue der ewighe salicheyt.

I bidde di suete ende minlike gheb
In den ic soe waerachtelick ont-
fanghen hebbe huden in den hillighe
sacramente Maake in my een geestle-
like woeninge Kemeghe die camer
mijns herten en sluit dy daer my op
dattu yn my en ic yn dy verenicht mach

worden. en ic altijt van dynre godlicher
moeghentheit en teghenwoerdicheit
ghesterket moet worden. en ghetroest
in al myne noet. o **I**chnu hemelsche broet.



Oenghe wousheit een ghebr
nu bluiet huden en toe allen
tijden alsoe trachtelich ym my
ne siele alsoe dat gi lieue here myne ym
ande verdrift en alle myne ghebreke
versmelt en alle myne sonden vergene
lieue here verlichte myn verstant mit
den lichte des waerachtighen ghelouef
Ontsteck myn wille myt uiwer sueter
myne. Vertlaert myn verstant myt
uiwer moediker teghenwoerdicheit
En gheuet alle myne crachten doeghe
Den vollencomtentheit. Amen. **T**oe onser



Alle daerste lieuer vrouwe.
en edelste moeder godes on
ses lieuen heren **I**chnu ym god
dienstige ewige ionefrou
we hellige maria conintyne der werlt
die den schepper alle creaturen in dynē

hillighen lichom weerdich heest ghe
west toe draghen. Welick alre waerste
vierschende bloot ic onweerdighe son-
der nu hebbe ontfangen. Gheweerdic
ghe hem toe bidden voer my. op dat soe
wat ic mit vermetelheit off onweten
hert off versumelik off mit enighen
anderen saken in sunre offerhanden
misclien hebbe. Dat hic hem dat wil
gheweerdeghen om in alre hillichste
bede my toe vergheuen. Amen. **O** **Heil**

O myne siele die conick der engelē
is toe ons ghecomen en is mit
ons gheherbacht **H**ur om laet ons
verblijden wt vollentomenē herten vā
al soe groten gast. **W**ij sunt hem schul-
dich gloue en ere want hic heuet he
gheweerdighet toe visiteren sime
knechten. Laet ons warstappen ende
verblijden mit blutstaappē ende hoege
vrolicheyden. Laet ons ghenoechteb-
ben van hem en yn hem en nemant
en moet hem lastelick off moepelick

wesen yn enighen dinghe. op dat hie in
toerne niet van ons en gae en brenge op
ons maledictie voer benedictie. Laet ons
hem bewisen allen dienst der mynnen
biddende en begerende dat hie hem wil
gheweerdighen toe ons toe comen ende
mit ons toe bliue. **W**ist dat wijt hem niet
al en moeghe betalen dat wi hem schul
dich sijn. Laet ons doch ons seluen oetmo-
delijk hem onder doen en gheuen ons
al in hymen dienst. ende ons laten onder
synen hillighen willen. **D**ese dach moet
hochtulich wesen in welken vor onse
ghesontmaker ontfanghen in onser her-
berghe. **G**heen ambacht gheen lyc en
moet wesen van deser vrouden wt ge-
sloten. **H**yr om moten toe samen come
in een alle ghedachten en gude begeer-
ten en vijren desen dach in alre puerh
en hillicheit. **G**heen vreemde gheda-
ten en moten hem daer in seyn die
die blutscap deser hochtitut versturen.
Myne oghen moten alhut ghekiert

syn totten heren. Quermiddes wen ik
byn smake en leue. **H**ie moet voelen dat
ik mit mijne treinen synne voten was-
sehe. **S**yne oren moten horen van bijn
nen wa wat ~~hem~~ hem in my misliceg
of wat hem voer comet. **W**ijn riken
moet ghenoechte hebn in den alre ghe-
noechtsten roek synre suertheit. **D**ijn
roeke is een roeke alre suerheit en vroe-
licheit. **W**ijn mont moet veruult wor-
den mit loue op dat ic singhe dynne glo-
rie o alre hoechste here. **D**ie ghedachte
mijns herten moten altijt in dynre te-
ghenwoerdicheit wesen op dat ic dy
moet sien overmiddes den ghelouc en
veschouwinghe hent dat ic verdiene
dy toe sien van ansichtie toe ansichtie.

Hier naenolghen soinghe suuerlike
ghebeden die een deuoet mensche doer-
den dach beden mach. En ten iersten
neghien suuerlike ghebedekens van
dat inden ons lieuen heren welkeer
vuss ghemaket yeuet sunte Grego-

sim een leuent mynre sielen. **A. Pi nō.**

O lieue here Ihu rē ic anbede di neder
dalende ter hellen en dier wt verlosse
de die gheuanghene. **I**c bidde di en laet
my daer niet comen. **Pi nō. Ave maria**

O lieue here Ihu rē ic anbede dy opsta
ende van der doot op dūmende te he
mel sittende ter rechter hant dijns vaders
Ick bidde di dat ic di daer moet volghē. **A.**

O lieue here Ihu rē ic an **Pater nō**
bede di gude hierde beware die recht
veerdighen en maect rechtveerdich die
sonders onferme di ouer alle ghelou
ghen en wes my sonder ghenadich. **Amē.**

O lieue here Ihu rē ic anbe **Pi nō**
de u om die grote bitterhert die
gi om my gheleden hebt in den cruce al
re meest doe in edele siele scherde van my
dijnen lichaeme. **I**c bidde dy onferme
di ouer minne siele in horen wt gauck,

O lieue here hemelsche **Pi nōster**
vader ic offere di den onoesellen
doot dijns lieuen kindes ende die myne

syng godlike herten voer alle pyme en schult
die ic armē snoede ende sondighe mēsticē
voer minen sonden hebbe verdient en
voer al mijn lieue viende sie sunt leuen
dich of doot en voer alle sonders bidden
de in dat g̃ ons alle wilt ontfermē en
verm̃ hertelick anfien mit miue godli-

O lieue here Ihu xpe des leuendighe
godes soen die in alre hillichste passie in
wen hillighen diener Gregorius seer
wonderlich hebt gheopenbaert verlucht
mi armē sondige mensche lieue here
vollencomelick toe verwerue al sulck
aflaet der sonden als die hillige pacuske
wt horen voller pacuselike macht alle
ghelouighen menschen die berou van
horen sonden hebn en in hillige wape
eren hebn ghe geuen. Die mutten vader
en hillighen geest lieuest en regnierste
een god sonder emde. Imen. **Dit naegte**
streuen ghelebēt iac. Sante Gregorius
doe hie duijen lieuen tieren saet mit

Al sijnen hillighen wonden. O here
Here vader sencket ons in
 die diephheit al uwer hilli-
 gher wonden ende verghe-
 uet ons al onse sonden **E**n
 sencket ons in uwen hillighen bloede
 en maect ons leuendich in uwen dode
 en gheueit ons iuwē godlike ghenaide
Here vader wasshet ons in den water
 iuwēs vaderliken herten. **E**n ontsen
 ghet ons mitten vur des hillighē gees-
 tes en verclaert ons in uwer godhert
 en gheueit ons godlike wijsheit ende
 verclaert here in ewige woert in my.
En schendet alle middel tussche in ende
 my in der weerder wonden diuns vader
 liken herten daer alle ghenaide ende
 aflaet wt ghevloet is. **E**n gheueit ons
 ghenaide ende aflaet van al onsen son-
 den doct uwer hilligher wonden. **A**
Doe wat mensche dit naeuolghende
 ghebet van den seuen woerden ons
 lieuen heren die hie in den cruce sprac

en wel sie alle dage mit andacht op
sijn knien leest den en kom op den daal
gheen quaet geest noch quaet me-
sche hunderen. ende hie sal die hul-
pe godes sonderlinge in hem bewin-
den voer sunre doot ende in sijnen
lesten ewige wil hem onse lieue he-
re bewaren van alle quaet. O lieue.

O lieue here ihu rye die souc
woerde die du in den lesten
daghe dins leuens an den
truce shrekest. Doe dat ic
die alre hulchste woerden in mijne
memoriën heb n moet ic bidde di o-
uermiddes wacht dier souen woerde
dattu mi wiilst vergheuen al dat ic ge-
sondighet uebbie in den souen doot son-
den of die dier af voert comen here als
du shrekest.ader verglyst hem die
my cruce want sie weten niet wat sie
doen Doe dat ic om dinre mynne wil-
le vergheuen moet al die my misdoe-
en alstu sprekest totten moerdene.

Heden salstu mit my wesen in de pa-
 radise **I**aet my soe leuen dattu in die vre-
 myns dodes my seggest. **H**uden salstu mit
 my wesen in den hemel **E**n alstu sedeste
 dinre moeder **M**ijf sie dum kint **E**n
 daer nae sedestu dinen distipel **S**ie dum
 moder. **D**oe dat my toe voeghie dum hul-
 lige myne en hore caritate dumre alre-
 hilichster moeder. **E**n alstu sedeste **H**er
 help lamazabathani. **D**at is myn god
 myn god waer om heuestu my ghelate
Doe dat ic in alre tribulatiē seggen moet.
Vaider myn here ontferm di my sonders
 help my en schicke my myn coenink en
 myn god die my mit dinen eghenen
 blode verloest heuest. **E**n als du srekkest
Dur dorste Dat is salichere der hilli-
 ghet sielen die in dat voer bord der heue
 dinne hulige toe comst verwachtende
 weren. **D**oe dat my alryt dorste nae dy
 fonterne des leuenden waters. en dy
 lieff hebn moet fonterne des ewighen
 lichtes die weerdich biste myt alre be-

geerten lieff toe hebn. En alstu sprekest
Vaider in dinen handen beuele ic my
nen geest. Doe dat ic in die vre mynre
doot vrylirk ende vollencomelik segge
moet. Vader in dinen handen beuele ic
mynen geest. Onsfandt my die tott co
me want mi heuestu ghesat een ernde
mijns tytiken leuens. En alstu sprekest.

Dat is vollenbracht. Dat beteykent
alle arbent en scriepeht, die du om ons
onschliche sonders toe lyden gerome weest
nu latest worden gheemdet. Verliene
my lieue here dat ic in die vre mynre doot
horen moet die suete stemme. Com myn
vrient. Com myn ghemynde want ic du
nen vamer gheordiuert hebbe ghe
emdet toe worden. Com dattu mit myn
optummen moeghest, in myn rijke
mit mynen hulghen warstappende
ende mede wonende doer ewigher ee
wicheht. Amen. Dit gnebeth naeght
secreten heft ghemaect Dunte Ser
nardus van den sueten naem Ihesus.

en is seer mitte alle daghe ghelesen,
 want een mensche die dat leest myt
 rouwghen herten en leet wesen hij.
 re sonden den wort doer den sueten
 naem Ihsus verlient dat weert dat
 hie weer in enen quaden staet die sol
 de comen in den staet der ghenaden
 en weet hie in den staet der ghenade
 en alsoe dan storue hie soide god sonder
 middel won den toe gheuoe ghet, so.

O Guede Ihu O suete Ihu O
 alre guederurenste Ihu.

O Ihesu Marien soen vol
 van bermherticheit ende
 guedertirenh O suete Ihu nae dijne
 grote ontfermheiticheit soe ontferm
 di ouer my O alre guedertirende Ihu
 ic bidde di doer dat bloot dattu wort
 storten voer die sonders dattu afwas
 scheste myne boesheit en dattu wilst
 anien my arme sondige mensche die
 dijen sueten naem Ihsus is anropē
 de O suete naem Ihsus O walbehaegē

de naem **I**hsus **O** **I**hsus dum naem is streeke
de. **W**at is **I**hsus anders dan een ghesout
maker. **H**ier om guede **I**hsu om dynen
naem make my ghesout op dat ic niet
en verderue. **E**nde du die my ghemaect
heuest ende verloest. **I**c bidde di en wil
my niet verdome wanttu heuest my
van niet ghemaect. **O** guede **I**hsu. ic
bidde di alre mildeste **I**hsu dattu den niet
en latest verderuen den dynie almach-
tige quedertirenhert heuet ghe ma-
ket. **O** guede **I**hsu ic behenne bidde di
dat myne voestenden my niet en ver-
domen. **O** suete **I**hsu weder behenne dat
dynie is en verdruss dat vreemde is. **O** al-
re mildeste **I**hsu ontferme di ouer my
want het is tijt toe ontfermen op dat
ic niet en worde verdoemt in der tijt
des lesten ordels. **W**at nutticht is my
mynen leuen als ic neder stighe my
die ewighe verdoemenisse. **O** **I**hsu
die doden en sullen di niet drucken
die neder stighen yn die helle. **O** my

like Ihsu. O begeerlike Ihsu. O guederten
Ihsu. O Ihsu. O Ihsu. laet my in gracie
 int ghetal dunque wtuerorenre. O Ihsu
 heyl der gheenre die in di hopende sunt.
O Ihsu troest der gheenre die toe di vlien-
 de sunt. O guederturen Ihsu vergheuinge
 al onser sonden. O Ihsu Marien soen stort
 mi gracie. Wysheit. Detmodicheit. ver-
 duldigheyt en mynne op dat ic di volle
 comelick lieff hebn moet. di toe loue di
 toe dienen en my in di toe verblicken nu
 en altoes en in den suete naem Ihesus.

En ghebr toe dat herte ons lieue here.

Here Ihsu nae des leuendighē gode
 soen. Ic grute ui weerde mynende
 suete herte in der almachtich uvergod-
 liker naturen Daer gi een in sijn mitte
 vader en mittenhillighen geest. Ic gru-
 te ui weerde mynnde suete herte in de
 wesen iuwer guehelyt daer gi alle dy-
 ge in ghescrepen hebt. Ic grute ui weer-
 de mynnde herte in den wtuleten ui-
 wer godlicher gracie Daer gi alle re-

delike creaturen in ghesalicht heb[n]. Amen.
Die names Johannes heuet ghegeue[n]
van der gratten godes al den ghenen
die in gheenaden staen en dit ghebr[ae]g
lesen ty[n] dusent dighen astares. We

Ges ghegruet hillige ansicht
onser verloefers in welken
die ghediente des godlike[n]
schijs blencket. Die inge-
drukt is in een laken wit als die snee dat
ghegeuen was verouiken in een teken
der myne. **W**es ghegruet sarkhemt al
der werlt en speghel der hillighe dat
die geesten der gherectigher begeren
in toe sien. Bescherme ons van allen
vlecken der sunden en toe voeghe ons
den gheselstap der engelen. **W**es ghe-
gruet onse glorie in dit herde broestie
leuen glindende ende schijne vergaendich
O salige figure brenge ons toe onse
vaderlant op dat wij sien dat lieue an-
sicht van mit reimen hetten. **W**ij bidden
di wes ons een seker hulpe een suere

35

verwelinge en troest. op dat ons niet en
staide des viandes beswaernisse. Meer
dat wy moten ghebruken die ruste mit
den wtueroren. **T**es ghegruet alre
lieueste ansicht van dat om my den spe-
kel ontfenck mit alsoe groter verdul-
dicheyt. **O** alre behaerliche schone an-
sicht ic bidde di daatu di niet en kierst
van my meer als een vader bescherme
my. **E**n de alstu comeste toe ordelen die
werlt mitten vure soe en verdruif my
arme sonder niet. **6.** **G**od ontfeme sich
onser en benedie ons. sijn ansicht in
6. **H**ere dat licht duns ansichtes is ge-
tevleent op ons. **D**u heuest blustapige
geuen minnen herten. **H**ere ontfeme
di onser **L**eiste ontfeme di onser **H**ere
Here ontfeme di onser. **P**ro nost. **O** he
make myt my een leyken int guede
op dat siet sien die my ghehaet hebn
en worden verstaent wantu my he-
re ghehulpen heuest en ghetroest.
Here verhoore myn ghebi. **Collette.**

O God die woldes laten nae dy een
reyken en een licht dijns schonen
ansichtes dijne forme ghedruyt in enē
clede ons in eenre ghehoemissen gm
hede willen verouiken. **Wij** bidden dy
ouermiddes dijne doot dat wij dat bed
de dijns schonen ansichtes nu alsoe doet
een spiegel ende in eenre gheijkenissen
moten voer settē ende anbeden inre jm
richter op ons toe samen sekerlike mo
ghen hien van ansichtē toe ansichtē en
dijm ansicht tot ons ghekuert mit mij
nen. Dat gheschien moet ouermids
onser lieuen heren **Ihm** tuz die leuet
en regniert in ewich der ewichen dē.
Sunte Peter die ierste paues **maecte**
de dit naeuolghende ghebz en ghe
uet al den ghenen die dat lesen en
buten doot sünden spnt ij honderd
dage astates van ellck wos ghegru
ter. dat is van ellck versetken, en
die paues **Johannes** heuet dpt

confumeert en gheuet daer toe ij.
hondert dage astates. Wes ghe.

Ges ghegruet lass vloeyende
houet, onses ghesoutmakeſ
voer ons mit doernen ghe
woent en myt enen reyde
gheslaghen. **G**es ghegruet alre schoen
ste caſtiche r̄pi voer ons bespeghē ende
by den wanghe gheslaghen. **G**eset
ghegruet guedertren oghen r̄pi die
voer ons synt myt tranen bestort. **G**es
ghegruet alre hillichste mont en keel
die voer ons mit enck en mit galle sijt
ghelauet. **G**eset ghegruet alre edelste
oren r̄pi den voer ons verwijt en ver-
srekk is angheedaen. **G**es ghegruet
oetmodige hals voer ons gheslaghen
ende die alre hillichste rugge die omos
gheghiselt is. **G**eset ghegruet eerlike
armen en handen voer ons ghenaghelt
an den cruce en pamerlick wt ghereit.
Ges ghegruet alre sachtmoechiche
borst voer ons in der passien veroert.

Wes ghegruet hillighe syde vol glorie
voer ons mit enen speer doer steken.

Melet ghegruet hillighe kinen rpi
die voer ons ten ghebete sint ghebugt;

Weset ghegruet eerlike voten voer ons
mit naeghelen doer grauen **W**es ge
gruet alre hillichste licham on ses ver

lossers voer ons an den cruce ghehan
ghen **W**es ghegruet alre edeste bobloot

rpi witten ghepassiden licham ghevlo
ten **W**es ghegruet alre hillichste siele

rpi die in den handen godes des vaders
is beuolen. In die selue beuelinge gue

der tien vader beuele ic huden ende alle
daeghe mijne siele en mijn lichaam mijn

herde en mijn leuen. Alle mijne vriende
en waldaders Ende die sielen mijne ol

ders mijne broederen en susteren ende
ende alre ghelougher die ghestoruen

sint **C**u mult in gheweerdighē guedet
tien vader om in passie uwes lieuen

soens ons toe regeren en toe beschermē
van den laghen alre sienlike vande

hijt en ewelick. Op dat wij uwe ghebo-
de hijt alsoe moten holden dat wij nae
dit leuen moet comen ten ewighen leue-
nmen. Die pater Johannes heuet ghe-
gheuen soe menighen dach aflatet tot
dit nae ghe streenen ghebet als onse
leue here menighie monde hadde.

Oltre mildeste en alte gueder
tirensche here here ihu xpc
it bidde di om die sonder-
lungre hoechte minne daer
du dat menschelike gheslechte mede
myndest doe du hemelsche conink
hengeste an die galge des crutes mit
godluker minne myt sachmodigher
selc, mitter alre meester droefheit, mit
ghestuurdyn symmen, mit cranchen
leden mit doer slaeghene licha, mit
blodighen wonden mit vloeden
rueren, mit wt ghespannen arme
mit gherettensenen, mit opene wo-
den mit heesther stemen mit bleke
ansicht myt dootluker verwen, mit

steruenden oghen mit swimelinge des
braghens. mit suchtender kelen. mit dorf-
tigher begeerte. mit bitteren smaect-
der gallen myt ghenergheden houede
mit op ghelokenen herten. Mat versche-
dunge des godlyken lichams en der sielē.
mit oerspronge der leuender fonteinē.
Ic bidde di o alre milicste here **Uni-**
rpe in dier seluer godlyker mynen daer
dum milike herte mede toe snede wort
dattu guederturen en ghenadicth suste
ouer die menichuoldicheyt mynresō-
den. En dattu om dynē grote bernher-
richert my arme sondige mensche en
al den ghenen daer icks voer begere
en schuldich bin voer toe bidden ghe-
weerdichste toe verlienen een guet sa-
lich eynde deses leuens en ten ionrsten
daeghe die eerlike ende moelike verri-
senisse Die leueste en regneste mit
gode den vader en mitten hulliche geest
een almachtich god ewelike sonderem
de Amen. Here onferme di onser Criste

Ontferme di onser **H**ere ontferme di **ijf**
Dane. En en in lende. **H**ere ver. **Collecte.**

O Almachtighe ewighe god ic bidde
 di om dynre hilligher viss won-
 den wille die du an den cruce ontfange
 heb best. en om al dynre hilligher won-
 den wille dattu wilste berichten die viss
 sinnen minne sielen in dynre behaech-
 lichent. Op dat ic niet en scherde van
 dit leuen sonder waren rouwen noch
 sonder waerachtige bichte. noch sonder
 screyen der traenen noch sonder dyn ghe-
 benedide lucham en hellige obre Amen.
 Ijn naeuolghen drie suuerlike wort
 ghebedekens die men noemt die drie
 waerheden die een veghecht kerste
 mensche ten mynsten twe werff des
 dages lesen sal als des morgynens
 en des auendes en sie sunt soe nutte
 ghelesen dat weter dat een mensche
 mitten doot heuenghen word en
 hie gheen priester en conde crigthen
 om toe bichtren. conde hie dan dese

drie waerherden sprekken wt gantien
herten hie mochte daer mede salich
worden. En man was die plach siero
lesen soe vake als hie in der kerken
wolde gaen en hie wort daer om be-
O holten. Die ierste waer liet.
lieue here ic hebbe seer swaerluk
ghesondicht sonder lunge. mir ooste daer
ijn En noeme dan dit gheue daer du dr
dan meest op die tut in versumet hefft.
Teghen dyne guethert dat my altoe
hertelick leet is. daer om deit penit
tie overmid des myn leet wesen want
ic di vertoevert hebbe den men altit
louen eren en danken sal. **Die ander**
O lieue here ic hebbe een guet de
opser ende enie guede begeerte
my voert an toe beteren myt dynre
hulpen en toe waren dat ic yn denson
den niet bethen valle en ic wil die
oersaken schuiven nae al myn ver
O moegthe onferme dy mynre
lieue here **Die derde waerlyt.**

39

It hebbe enen gueden willen al myne so-
den vollecomelick toe bichten als die
tijt dat eychet nae dinen ghebode ont-
ferme dy mynre. **Amen** Doe wat mēschē
dit naeuolghende guebz leest onder mis-
se mit aendacht die wort dielachich
al der missen die ouer al der werlt dū

O Here ihur pje ik gheschee.
anbede dyn hellige licha-
mat huden ghecoereert
wort ouer al die werlt. En
ik bidde di ouermiddes dat hōnichale-
rende lichaam en om die myne al dyn
re vrienden in welker handen wt der al
re hochster godheit du ghelhardt
wordes mit behoeden vleysche en beder-
ten blode onder die gheideente een tley-
nen brodes dattu my ellendige mensche
wilste verlienen dat ghebenedicte licha-
am toe ontfanghen mit purer buch-
te en eweerdigher weerdicheit ende
hōnichert mynre gheideente eer dat my-
ne siele van mynen lichaam scheydet

En begeert dat al die ghene die dat huyt
handelen off ontfanghe sie sijn ghesot
off sieck off in den eynde hoers leuens
moet sijn een onuerwinlick schilt. een
verwininge van horen vanden een
vereninge dynre myne myt volher
dicht in gueden weken en myt tro
nen des ewighen leuens. Amen. Dyt
nacuolgende ghebet sal men lesen
en mede eren die wonde die onse lieue
here hadde op sijn schulder dat hem
seer angheuen is als niet seluen
heuet gheopenbaert die.

O lieue here Jhuxpe sachtmoe
dighe lam godes ic dyn on
arme diener en onweerdige sonder gru
te die alte nullicheste wonde dynre schul
der daer du dyn cruce op droeghest en
sonder linge pime in ledeste bouen al
die ander wonden dyns ghebenedicē
lichams Deck anbede ic di glorificare
en tusse di myt vngiven dachteren lo
ue voer die alte nullicheste pimlicste en

diepste wonde. Ende bidde di leue suete he
 Jhesu christu di ouer my ontferme wilst
 om die pijnē en serichēt die du ledest in
 deser wonden. Ende om die sware last
 des crutes dattu op dier wonden droe
 ghest daer dyne pijnē en serichēt yn
 wort behwaert. Soe bidde ic di dattu my
 alle minne sonden wilste vergheue. Ohef
 my dyne ghenade en verliene my voert
 toe gaen in allen doeghede. En di toe
 mynen bouen al dat ghescrepen is en
 myne euenen menschen nae dyne ghe
 bode op dat ic nūmer van di verschende
 moet worden hir noch hir nae in ee
 richeyt. Amen. Een mensche die dit
 naeuolghende ghebet leest onder misse
 mit aendacht alle daege den wort va
 der ghenaden godes verlient dat ic
 dat hie is in enen quaden. die wort
 verwandelt in een beter. En is hie
 in den staet der ghenaden dan sal hie
 sonder veghe vur come te ewige
 Edanke dy lieue here Jhesu leue

rpe dattu dyne bittere passie begondeste
machteluk dyn cruce droeghest oetmode-
lic ende an den cruce wondstu ghe naeghelt
ghedoechsamlick ende da hengestu an-
swierlick. In den cruce wondstu verheue
ontfermelick. du wordest ghewont pijn-
lick. du simekeste droeflick. Du sarendest
bitterlick. du riepest manlick. Al dyne
aderen worden toe broken en du wistor-
test dyn bloot mildeluk en heuest den
bitteren doot ghesmaket. Nu beuele ic
my lieue here in der seluer minne daer
du mede hengest an den cruce En ic be-
uele my in die tracht dyns lydens ende
in die diepheyt dynre ontfermhertich
O here Ihu rie om die ere dyns hillige
naems ende om dyne onghemetenre
myinne laet my leet worden al dat mij-
ne siele ende ere beulecken mach. **O** hef
my toe dencken den ant des bitteren
dodes en dyns hillige wonden altij
mynen herten toe draghen mit ver-
diensten **B**ehoedet my here god van de

lyden der hellen dat ic ewelick mach bluue
 in blutstappen mit u. En myne siele die
 gi ~~al~~^{et} mit uwren duren blode verloest
 hebn die nemet alaet in uwer bescherm
 nisse. Amen. Een mensche die dese nae ghe
 screuen drie ghebedekens leest ondermis
 se. den wil god gheuen van dat ierste
 ghebedeken. ist dat hie dat mit mynheit
 leest drie iaer aflaets van daeghelen son
 den. Van dat anderde drie iaer aflaet
 van verghetene sonden. Van dat derde
 drie iaer aflaets dootliken sonden mit
 horen akarenen. in den dat een mensche
 berou hest ende en guet opset. Pr nr.


 lieue here In r̄e ontfac
 dit ghebede in ghedenke
 nisse des alle mildeste dodes
 doe dyne edele menschen
 sterff an den cruce. En in ghedenkenisse
 diet blutstap die dyne siele hadde alstu
 segheste dattu vollenbracht hadde dest alle
 pine en sericht en oech die grote menich
 boldheit der sielen die du segheste ver

loest mit dynē hulighen blode. Soe bidden
di verlosse myne siele in die ure mynre doot
van allen pijnen en van den ewighen

O doot Amen. **Pater noster. Iuc.**

O lieue here Ihu r̄pe ontfanck dyc
ghebet in ghedenkenisse der blutsap
die dynē ghebenedide siele hadde van
allen hulighē en wtuerorenē die werē
in duisternissen der hellen en seghen dat
sie soe ghenadelick verloest weren en
wisten wat daitet nemant en vermuch
te dan du. Daer om bidden ic di werke
in mynre siele dynen alre lieuesten
willen nae dynre goduker guederti
renheit en mildicheyt. Amen. **Pr̄nt.**

O lieue here Ihu r̄pe ontfanck dit
ghebet in ghedenkenisse dier
vrouden die dyn lieue moeder hadde in
den daghe dynre verrisenisse doe du
hoer leuendich openbaerdeste. En in
die ere dier blutsap die dynē ghebene
dide siele hadde doe du verreest ende
seghest di gheclarifiert myt der seluer

daerh^t die du haddest eer dat die werlt
ghe malet wort. Soe bidde ic di verblude
mynne siele als sie scherden sal van deser w
werlt ende lende sie om toe schoouwen die
selue daerheit in welker du mitten vader
en mitten hulighen geest leueste ende
reguerste een god ewelick sonder ermeid.

Als men dat lichaam rijn op boert. Ghelyc.

Ghe ghegruet een ghebore
soen den men nu in den al
taer consecreert. Leuende broet
der engelen Hoope der salut^r
der onsaligher. Ihes ghe gruet lichaam
ons heren Ihsu Christi die van den hemel
ghetomen iste. Du heueste dyn volk
verloest verlosse my van allen quaden.
Lieue here gheff my nae dit leuen dat ee
wighe leuen. *am.* Ghegruet lystu gheso
maker der werlt woert des vaders hul
ghe offerhende gherwacht vleysch ghe
hiele godheit. gherwacht mensche. tot
O wonderlike beginn den kelloek.
mynlike sunerlike durbet bloot

ontferme di ouer ons arme sonders om
der mynnē der mynker wtuloyngtie
mit welken du om ons van den salige
wonden wt gheulort biste. Amer 1. cen

God gruet in beginn onser gheb.
scheppinge God gruet in loenon-
ser verlossinge God gruet in vrucht on-
ses ghebedes God gruet in lichaā godes
huse onser pelgrimaetsem. God gruet
in troest onser verwachtinge God gruet
in heil onser ghesontmakinge die
hijr wort ghe offert en ghehilliget
voer ons. Help ons alle daeghe ende
sette ons mede mit rike dynre hilligte.

Ghegruet Valre durberste bloot
rp̄i wes ghegruet. O here ihu rūe onse
ghewitre heyl wes ghegruet maech
gesont al die digruten en in di betrou-
wen. Ontblint alle die banden onser so-
den en maech ons vast in den rechten
gheloue. In vollercomenre godluker
meritaten. in den hulighen auerte dñe.

te onse herte.onse lichaam onse synne
 onse redene en al onse werken in dijnē
 weghen ende in dijnen hulghē wer-
 ken. ende in dijnre euen ewen ende
 verliene ons dat w̄p dy moten ewelc
 schouwen Amen. **Een ander ghebet**

Te grute dat w̄erde lichaam ons
 heren Ihsu Christi. dat hijt teghēwoer-
 dichtis Ende eluck lit int sonderinghe
 mit allen dat gi ghescapen hebt. Ende
 niet allene om mijnen willen sunt me-
 sche gheworde meer gi hebt in selue
 laten reken en schoren om mijne wil-
 len an den cruce. Verliene mij dat my
 nūmer meer soe ween noch soe wal en
 moet worden dat dit wt mijn herte
 comen moet Want gi die schoenheit
 des hemels en der eerden gheicte hebt
 en onse verworpene menscheuke na-
 ture anghenomen.Amen. **Ghebet**

Tebidde di lieue here Ihsu Christie dattu
 hiden wilste wesen een licht myn-
 re sielen een meyster mijne ghedachte

een lever mijne woerden Een vollenren
gher al mynre werken. Amen. **Ghebet.**

O Here Liue ripc mijn herte moet di
allene open sijn. der werlt vreemde
ende den duuel besloten En teghen alle
verorunge mit den teyken des hillighē
truces ouer al wal bewaert. Amen.

Die pantes Johannes heuet ghegheue
hoe dit ghebet drie dusent iacembla
tes coetlicher sonden en dusent iacem
gtielicher sonden. **Ghebet.**


alre hillichste siele godes
hillighe my **O** ghebenedide
en glouose lichaam xpi i dij
nen willen soe beware my **O** alre durber
ste bloot xpi maect my ghesont. **O** alre
reynste water der syden xpi van alre blet
ken der sonden wassche my **O** alre bitter
ste lijden xpi maect my ghesont en yn
dymre doeghet en gratiē sterke my. **O**
hillighe en ghebenedide doot xpi maect
my leuendich En van den gae doot en
onuerhenden doot en van den doot der

177

hellen soe verlosse my. O gloriouse opuer,
standenisse en hemelvaert rpi maect
my leuendich hellighe nm en in enen
gueden state sterke my. O guedertaren
Ihu van al dymre gueth ende liesten
soe wes my ghenadich en maect my
ghesont. En nae dymre groter ontferm
hertich soe ontferme di ouer my ende
behuede my van den boesen geesten en
van allen quaden beschermt my. Ende
om dymen hellighen willen en laet
my niet verscheyden van di. En in die
vre mijns dodes ontfanck my op dat
it mit dymre hellighen enghelen wo-
nen mach ende di hen en wonen in ewich
v. Here dat licht dyms ansichtes is op
ons ghetekent. Du heuest blutsaep

Gacie geuen minne herren. *Louen*
Od die bewiseste menichuoldich
dymre pynen in tijtiken tekenen. Ver-
kene ons lieue here ghenadicht om
die wtstortunge dyms hellighen bloed
dat die tijtlike tekenen die ewighe pu-

nen in ons om dyne grote oufermher-
ticheit willen ghedelighet worden. **ghelyc**

iele r̄pi h̄llige my licham r̄pi
ontholt my. Bloot r̄pi maect
my droncken myt iuwer myn-
nen. Water dat wt r̄pis sijle
sijp waschte my. Passie r̄pi sterke my doot
doot r̄pi vermechhe my. O gude **Ihsu** ver-
hore my ende voere my nae dit leuent
totter ewigher mouden. Op dat ic u mit
allen h̄llighen mach louen en glorifice
ren sonder eynde. **Amen.** O minlike **Ihsu**
in uiwen handen beuele ic mijne sicle
en mijn licham en myn herte en als gi
in ewichert van my voer sien hebt alsoe
Gheschee in heueste wille in my. mit mi
ende ouermids my. O suete **Ihsus** seruert
mynen naem in dat **hoe** boeck des eo-
wighen leuens soe dat hic nūmer meer
wt ghedaen en worde. Ich beuele in myn
ouersten en al onse broederen en susterē
en al onse vergaderinge ouer al die
werlt vader ende moeder en alle diem

beuolen sijn Sonderunge beuele ic in die
 in hyden en verdriet off betoringe sijn. dat
 Gi sic troesten toe horer salichent en in
 wer eten. Deck soe beuele ic in alle die
 werlt ende alte ghelougher menschen
 sielen die ghestouwen sijn op dat gi ons
 toe samen wilt verlossen ende beschermē.
 van al onse vianden ende brenghen ons
 nae deser ellende ter ewigher vroude. O
 vermuides bede en verdienst iuwer mo-
 der marien en al iuwer hillighen Amē.
 Ite dit ghebet naeuolghende sal men
 lesen nae stille nae agnus dei. en boni-
 ficius die penes heuet daer toe ghe-
 gheuen tye dusent ier aflatē. gehn.



Here ihu rpe almachtinghe
 ewighe god die dit alte hil-
 lichste vleesch heuest an ge-
 nomen van den lichaam der
 glorioser maghet Marien dynre moder.
 En heuest dit selue bloot wt ghestoort
 wt dynre hilligher syden in den altaer
 des crutes om onse salichent. Ende biske

in den seluen vleysiche weder op verrezen
van der doot. Ende biste opghedomen
toe dijnem hemelschen vader en biste
wedercomende toe ordelen leuendighe
ende doden. Verlosse ons ouermiddes
dijn hellighe lichaam dat nu wort ghe-
hendelt in den altaer van aller onren-
nichert des liues en der sielen en van
allen arxt des liues oste der sielen ghe-
leden teghenwoerdich of toecomende.
Amen. Item soe valke als een mensche
dit naeuwighende ghebedeken lest
voer dat hulige trute soe verdient
hy van den paues Bonifacius due ho

O dert iaren aflates. O naette,
Raecte menscheit. O grote mar-
telie en myne. O diepe wonderen o tracht
des blodes. O bitterheit des dodes o god-
like mymne en lieue ons heren Ihesu
christu verluene ons dat wij dielachth
worden dijnre gracie en ontfermer
richere en dat ewighe leue ouermiddes
dijn lyden nae dit ellendige sterflike

leuen motē verrighē. 46
deken sijn souen ier afslates ende souē
korenē van Bonifatiū den pawes

O schepmer alre creaturen du biste
ontsernhertich van nature. O
venbare my dyme mildicheit en sie
an myne menschelike crinchent. Doer
dym hulige liiden en bitter doot help
my lieue here wt alre noot. Amē. **Z**en
mijn here ende **D**uoet ghebet
mym god ontfant my hude
in den schoot dijnre lieuer
ghenaden en hoer myn ge
heit dat ic di huden voer my en voer
alle die werlt doen sal. **Z**en ier sten lo
ue ic di en benedie voer al dat ghet dattu
der ghemeenre werlt ghedaen heueste
en sonderlinge my arme sonder des ich
di lender alsoe ondancher hebbe ghewest.
welke ondancherheit en al dat ye ghe
daen is teghen mynen godlyken naem
en sonderlinge van my ic di behoe ende
bidde di onserinhertige vader dattu

ons van onsen sonden en van der pimen
wilste absoluueren. En seuen in rechter pe-
nitentien en in voldoen voer onsen son-
den. dijn hellige leuen dijn hellighe ver-
dienst ende alre hellighen. Ende ic bidde
di voert voer alle menschen leuendich
ende doot. En sonder linge voet die ghe-
ne die in die pyme des veghe vurs sunt
dattu sie van horen pimen wilste ver-
lichten. Voer die ghene die in gracie
sint dat sie in een guet leuen motē voert
gaen. Ende die buiten dijnre gracie in
doot sonden sunt. dattu hem bekennen
horer sonden gheuen wilst toe bichtē
ende toe beteren. Voer die bedrouet sunt
dattu sie salichlick wilst verblyden.
Voer onsen vader den pawes ende voer al-
le geestelike lude dat sie vrucht in dijnre
helligher kerken moten doen. Voer alle
werlike pricen dat sie hore wrechheit
moten laten ende doen daer sie toe ghe-
set sunt. En voer dat ghemene volck dat
sie hem salichlickie regeren moten lieue

here voer alle menschen bidde ic dir dattu
 den leuendighen verliene wilste gracie
 den doden ghenade der hilligher kerke
 vrede Ende ons allen nae dit leuen dat e
 wighe leuen. Amen. **Hijt nacuolghen**
vuff ghebedekens die Sante franciscus
alle dugheliche plicht toe lesen. Pater noster.

O lieue here I hu xpe hys stae
 ic voer uiwen oghen als een
 sonder en seer misdaidich men-
 sche die mit hym sonden sun-
 siete ditwile verdoemt heuet voer enen
 strenghen richter die redene van my eysche
 sal ten ionsten drieghe niet allene van
 mynen woerden en werken meer oek
 van alle myne gheachten. **Hijt om bid-**
 de ic u lieue here almachtige god ome
 des onschuldighen ordels wille dat ouer
 mi ghegeuen wort dat gi my alle myne
 sonden wille vergheuen. Ende my een
 ghenadich richter wilt wesen in myn
 re Lester noet. Amen. **Pater nos ter.**
O lieue here I hu xpe hys stae ic voer

uiwen oghen als een arm dienst knecht
voer sijnen heren den ic en alle mensche
schuldich sunt toe dienen. **H**ijr om bidde
ic u lieue here dat gi mi wilt laten heke
nen uiwen alre lieuesten willen in alle
dinghen toe vollenbienghe. en dat ick
nûmer meer moet gheuoelen noch doen
daer ic uiwe ghenade mede verliesen

O match Amen. **P**ater noster.
Lieue here Ihu rye hijr staet ic voer
in als een arm bedelaer voer enen ryke
cominch. **H**ijr om bidde ic u lieue here
dat gi my arme mensche ryke maken
wilt mitten scatte uiwer ghenade. **E**nde
my blote mensche en die naect bin dede
wilt mitten klede uiwer godluker minne
ende seijren mit mit peerlen der ver-
duldicheit in allen doeghede. **O**p dat ic
rotter ouerster brulost weerdich ghevon-
den worte daer gi my toe gheropen hebt.

O lieue here Ihu rye **P**riester
hijr staet ic voer uiwe oghen als
een kint voer sijnen vader want ic lyff

48

ende siele van in oufdaughe hebbe al en
was ic di me soe onderdanich als een kant
mit rechte syuen vader sum solte. Daer o
bidde ic u lieue here om uwel vaderlike
trouwien wille dat gi my voer scandelike
dinge behoeden wilt als een vader sijn
kint. En wilt my myne sonden vergheuen
die gheleden sunt dat ic sie bekennē moet.

O lieue here alm̄ r̄p̄e Vi nos ter.
hijr staet ic voer iuwien oghen als
een vrent voer sijnen altre lieuestē vrent
Den ic schuldich bin toe dienē en lief toe
hebn bouen alle creaturen. Al hebbe ik
lieue here iuwē vrentscap ditwile verloē
mit mynen vulen onrekenen sonden en
mit ghenoechten der sonden. Sochtant
lieue here laet v ghe dencken dat gi myn
schepper sunt. En dat gi my nae iuwes sel
ues beelde ghescapen en ghemaect hebt
En van groter myne my mit uwē dur
beren blode en bitteren dode verloest
hebt. En kiert lieue here iuwen toernuā
my en nemet my in uwel hoeden ende

in iuwer ghenade. En voeghet iuwe god
like menschheit an my arme sonder ende
gheuet my toe smaken lieue here iuwe
grote suettheit. Op dat ic u lieue here
alsoe mynne moet en mit iuwer mynne
in alsoe dancken moet dat ic lieue here
iuwe hulpe verrighe moet En in ghe-
benedide vlysch ende bloot voer myn-
re doot weerdelyk ontfanghen moet. a.

Dese nae volghende adte ver sen leerde
die diuel Sante Bernardus dat soe
wie sie alle daghe leest mit deuouen
en in der ghenaden godes stonde die
en mochte niet verdoent worden en
Bernardus die bisscop van Hildesjen
maecte die collecten daer op En toe
elliker collecten gaff hie xl. dieghen



Almachtige schijn astates.
sel des ewighen lichtes ver-
middes dat terke des higli-
ghen crutes. Oerlichte
myne oghen op dat ick niet en slape in-
dee doot. op dat myn viant niet en segge

It hebbē macht ghehad teghen hem **Mer**
 doe mi louen god der alte salichster ionc
 vrouwe soen ende ouermiddes horen ge
 bede ende al dijnre hulighen soe moet
 myne siele worden beschermt van der
 ewigher verdoemisse **En** myn luff
 en siele worden behuedet in die benedure
 der huligher dnuoldheit **An. Louete.**

O Almachtige salichmaker des me-
 scheliken gheslechtes **Vers. L.**
 dimen handen beuele ic mynē geest
 here god der waerheit du heuest my
 verloest. **I**erde my totten lichte der ewig
 en laet my sien dijn ansicht der moegheit
 hert ende alsoe in die vrede der guederi-
 renht altijt toe verbude **An. Louete.**

O Almachtige onder wuser ic onsalu-
 ghe sonder **vers.** **I**ch hebbē ge-
 knoken in mijre in mijre tonghe ma-
 ke my kondich myn eynde. **En** laet my
 di god altijt sien in die glorie dijnre moc-
 ghenthert van ewen tot ewen **Amen.**
O Almachtige god der hulighen **Lou.**

wes my onweerdighe sonder ghenadich
vers.

En wens my dat ghelyc al mynre
daghen welck datter sy op dat ic mach
wezen wat my ghebrecket. Laet my na
dyme ontferrin hertichent dymē willē
vollenbrienghen en laet myne siele al
tut bouen guen in veghenherden des

O Almachtige weder **vol.** **d**uvels.
maker des leuendes du die al ster-
uende toe niet heuest ghemaket on-
sen door. **vers.** **D**re du heuest toe
broke myne hande ic sal di offeren een
offer des lones en sal anropen de nae
des heren. Laet my quederturenlick in
guen mit dynre benediric die hemel
sche stad en mit dynē wtuerdoren
bludeliche wonen. **Imen.** **L**olett **c.**

O Almachtighe beschermer in di
heb ic ghehopet **v.** **I**c hebbe
ghesprioken en ghesecht totti here du
biste myn hope myn diel is int lant
der leuender Laet my wanteren in der
cerden die weghe der gheenre die di

ontsien op dat ik mach verdienē toe ver-
meren dat ghetal der gheenre die di loff
singhen in den hemel. Amen. **Priester.**

O Almachtige god myn hulper my
herte heuet ghe doest totter fontey-
nen des leueus **vers.** **D**ie vlucht is ver-
gaen van my en der en is niemant die
mijne siele soeket. Laet di behaeghen dat
sie in enen gueden staet blive op dat sic
mach mitten ghelouighen verbliuen
O in den hemel. Amen. **Collette.**

O Almachtighe versoenre die den
onweerdighen makeste weer dich **vers.**

Make mit mit my een teken int guede
ou dat sijt sien die my ghehatet heb in
ende cōfusus moten sie worden wanstu-
here hebste my ghehulpen en ghetroest.
Laet my in dinē ontfermherich ver-
bliden en in dinē gracie altyd bliuen. Amen.

Nat dit naeuolghende ghebeeken
sal men onsen lieuen heren grute
dat is hem seer anghehaem en his
heuet dat seluen gheleert enē prior

Ivan der cartusier orden in Sinten bernar
e grute di here Ihu xpc woert dus tuden.
des vaders soen der ionefrouwe lam der
godheit heu der werlt offer der hulchent
ware menschent fonteine der hulchent I
grute di here Ihu xpc lof der engelen glorie
der hulghen vollcomene godh^t i mē
scheliker naturen blome en vrucht der mo
deeliker mildich^t. I grute di here
Ihu xpc wissent des vaders poerte des
hemels broot der engelen ghebuurte der
ionefrouwen I grute di here Ihu xpc
licht des hemels verlosser der werlt vrou
de ende blutscap des menschen herte cora
conink ende brudegom der reynet kuusch
I grute di here Ihu xpc wedi der waer
heit leuen der werlt onse grote bernher
ticheit myne der godheit vrede densue
tich^t rustighe leuen der eindheit ewige
blutscap sonder eynde Daer moet ons to
helpen ohene here dynne grote grondelo
se onfermheitich^t. Amen. Ihu xpc naciouel
ghet Sinten Augustin^s ghebet dat xpc

51

Ghemact hueret en wal snt die men
sien daer an die dit lesen en koene le-
sen in die vre hoers doies want sie
en roeren soelen die pine des ewigheit
doies niet smaken. Ic dancke di lieue.

Dancke di lieue here Ihsu xp̄e
dat ick in den kersten gheloue
bin. Ic hope dat ic daer in ster-
uen sal en dancke di des van al
mijnen herten. Ic bekenne lie-
ue here dat ic niet gheleuet en hebbe
als ic wal mochte hebn ghedien. Dat
rouwet my en is my leet wt al mijne
herten. O lieue here myt dinre ghena-
den soe heb ic willen my toe heteren al
die wule dat ic leue. Ic gheloue dat on-
se lieue here Ihsus cr̄sus voet my ghestor-
uen is den bitteren doot an den cruce. Ic
dancke di des van alle mijne herten.
dat ic niet salich worden en kon noch
en mach dan ouer middes dynen hilli-
ghen doot. Ende daer om sette ic alle
mijne hope ende al mijnen troest yn di-

nen hillighen doot. **I**c bewinde my in dyn
nen doot. **I**c gheue my altoe maele in dyn
nen doot. ende sprek e. here woldstu my
doden soe dodec ierste in my alle onghe
rechint alle onghelucht en hinderisse.
En helpt my dat ic enen gherechte hilli
ghen doot steruen moet. **I**c sette den hil
lighen doot mijns heren tuschen dy
my en din strenge ordel. **I**c offer dat
hillighe leuen dat bitter hijden dat on
schuldighe bloot en den hillighen on
schuldighen doot mijns lieuen heren
Ihu xpi voer alle die onnuttiche mijns
sondighen leuens en voer al dat quaet
dat ic yee ghedaen hebbe. **I**c sette den
doot mijns lieuen heren **I**hu xpi tuschen
din ordel en mijne sonden. **I**c sette den
doot mijns heren **I**hu xpi tot enen voer
schilt en bescherminge daer du dinen
hemelschen vader auebedes en wortest
swetende water en bloot van ouerdent
ken dyns bitteren hijdens drittijlijden
sorell. Amen. **Dit naeuolghende ghe**

52

beth heuet dñe Augustin⁹ ghemaeet.
soe wie datter daegelyc leest den en mocht
die dinnen op den dach niet hunderen. En
want hit van god rechtveerdelyke biddet
dat sal hit verriegenen. En als hit sterft
sal syne siele ontsanghen worden van
den hillighen engelen en gheset wor-
den in den paradise. en in syne lester
noot wil hem onse lieue here sonder.

Linge bin staen. O here ihu.


here ihu xpe die van den schoot
des vaders ligt in deser werlt
om die sonders ghecomē bist
Op dattu ons van die erfsonde daer ons
adam in ghebracht hadde verlossendest.
Want ic gheloue en weet dattu niet om
die rechtveerdighe meer om die sonders
in deser werlt wonē woldes. Here god
hore en verhore my onweerdighe son-
der die bin verispelech verhumente en
sondich en seer sondich. Ic bichee dy alle
myne sonden die ic in deser werlt ghe-
daen hebbe mit oste myt werken off
woerde

boeken gheachten. **I**tk bidde gheueide vā
al numen versunenisse. **I**ch hebbe ghe-
sondicht ic heb gheeweelt nochtant als
ic hope soe en heb ic dinet versaket. **W**at
ic weet en gheloue dattu een milde gne
der taren vader biste. **H**ere ihu xpc vergif
my alle numen sonden. **H**illighe drouol
dichert ic lone di. **I**c glorificier di ende
make di groot. **I**c dankie di in al mijne
tranchenden en in allen lijsamheden
off waliade die my van di gheeten sunt
Want ic en hebbe anders gheen hope
dan in mijnen god. **H**ere ihu xpc ic vlie
totten poerten dinre kerken en totten
beelden dinre hillighen mit ghebu-
gheden knien neder gheslaghen ende
biddende vergiffenisse. **O**here ic bid
de oetmodelick ende bidde dattu mi' weer
dighest toe gheue ouermiddes dinre
grote ouferinhertichent en mildicht
mijn leuen rechtveerdelick toe lerten
totten emde mijns leuens. **O**here ihu
xpc gheff my enen stercken hū ende

sterke hope en recht gheleue in die ver
veerlike vre. als myne siele sal scheyde
van mynen licham en gheuerdige
der my toe gheuen sterk gheleue. Ver
losse my van der nederster hellen en van
der pijn der hellen en van dat onlesch
elike vur. Verlosse my van allen onsterf
lyken pijn ende verlosse my van die
wooninge der boeset. Almachtige god
verlosse my van der verdoemisse en
bangicheit. O god weerdige toe ver
lossen myne siele van die wterste duuster
hissen. want ic here Ihesu christe in di betrou
we. want ic bin dat werck dynre hande
Ich bidde der heiligher en alre mildeste
moder godes der ioncer marie. Ich bid
de den vrouwolden. Alle heilige engelen
en arthengelen. Alle heilige patriarchen
ende profeten. Ich bidde oemoechte
lick alle apostelen martelaren confes
soren en heilige ionstrouwe en wedu
wen. En des gheleuk bidde ic allen
doctoren en gheleerden lucien. En alle

die wt uertoeerne godes rope ic toe myne
hulpe in die veruerlike ure wanneer myn
siele sal worden ghescherde van mynen
licham dat sie my dan toe hulpe comen
Ic bidde di hellige arthengel dñe **Micah**
ael die macht heuest ontfanghe van on
sen heren sie toe nemē als sie wt griet
van den licham. **E**n hoer toe verlossen
van die macht der duisternissen en vā
al horen vianden **O**p dat ic mach comē
toe dat ouerste gheselschaer der ouerster
borgheren. Daer onse lieue here **Hans**
spus diuoldelick en een leuet en reg
niert in ewichheit der ewicht. **Amen.**

Hyt naeuolghen somighe sunet lisse
gheliede van onse lieue vrouwe **Ende**
ten iersten een deuoet ghebr dat Inno
centius die paues gemaect henet
ende lie heuet daer groet aflaet toe
ghe gheuen **E**nde het is onser lie
uer vrouwen seer anghenaem als
leuet. **G**hebed **O** gloriose vrouwe.

574

bronde heim. O gloriose moede godes y. o dñe
stige may. Maria. Je vermane mi myt gro
ter andertut om dat grote illige medelyte
en den bitteren rouwen iuwes herten te
gi hadden doe gi segghen iuwien soen onse
heren Lim rym voer den arme naect staet
en ant iuuie verheue en ghehanghe. Ge
truet, gherwont, verdorst mit etik ende
mit galle gheslaet en hem hoerde rope
mit lader stemen en alsulken bittere doot
starue dat mit onuerdrachteliken rouwe
anseghest. O moeder der ontfermertich
din die mit marcelien doer gherwondet
weerste in dynre illigher sielen ouer
middes den doort dins kindes. Je bidde
di oetmodelich doer sime illige vuff
wondē doer die rueren sime illighe
blodes doer die toesamen crimpinge
sime binnenster leden van groter serich
sime wonden. Dat gi myne siele wilt
ontfenghen en wonden myt iuwer
mynen ende mitter passien iuwes ghe
mynden soens alsoe als iuwe illighe

siere in der mit sijne passien en gewondet
was mitten swerde des rouen en en die
triere dymre traue die du stortes in der
passien dymis soens soe gheest my waer
achtige en weerdige bescreyginge ende
beccarminge mijne sonden ic bidde dy
michlick o hellighe maghet maria
doet alle die passie nuwes ghement
soens en doet dat medelyden dymis herte
en verwerp my niet om mijne onteilike
en onemelike sonden. Meer ouermiddel
dyme grote guederturenheit soe verhoest
my ende gheuet my al dat in lieue soen
van my en schet waerachtelick toe be
kennen en ouermiddes inwe hulpe
vurchlick toe beginnen volhertelick
toe vullenbrenghen en salichlick toe
endien. O blome der konfrouwe hili
ge maria coenitgne des hemels ich
bidde di oemoedelick en den oetlick
dattu mit allen hellighe en wtuerro
ren godes haestes in mijne hulpe en
rader my in alle mijnen perikelen. be

bedroefnisse benauwinge en noedvaste
En in allen anderen dinghe die ic dencke
spreken off doensal daeghes en nachtes
In allen vren en stonden mijns leuendes.
En maect my cloek gheleert sterck ende
wakende op dat ic die werlt en de hoesen
geest myn eghen vleysch en alle moysi-
ke viande moet verwinnen. En vertruyt
my dijnre onweerdigher diener schen
van dyne lieue soen onfermheitheit
tijt waerachtige penitentie toe doen sa-
lheit des liues ende der sielen gracie des
hillighen geestes die alle dinge wal ordi-
nerende is. Mijne gheledene quaden ver-
gheue die teghemwoerdige corrigeren en
die toe comenden manige Mijne olde me-
schien dat is myn olde quade leuen wt doe
en in my een nre mensche scheppie in wel-
ken hie sijn woninge make Mijne siele
behuedet myn lichaam regert mynne ghe-
dachten puur make hillighe begeerte
en hillich opset in my stort. Mijne sym-
ne corrigeren mynne seiden sanghe myn

werken ordiniere Den loep mijns leue
stuure totten eynde my vrye ende bescher
me. Planten in my hellighe doegheden
rechit gheloue. vasten hope ende volle
comen myne En weder alle ieghenhey
den deser werlt my gheue waeracht
ghen vreden. geestelike en lichaemlike
oetmoedicheit. remichieit iudsamb
en my daer in verliene volherdinge
O Maria steerne des meers goddien
stige leidersche en leydessteerne der geen
re die schipbrokiche worden. Suete beschi
mersche der onsalighet. Oheleerde
voer sprekersche der schuldigher Eni
ghe hope der mishopender Groetda
dige salichmakersche der sondere Ich
bidde verlichte my mit dijnē blende
den schonen ansichte in myne lesten
dage. O alte millichste en alte guider
renste beschermer sche doet my toe we
ten den dach en die vremijns dodes
Verdruiff den zeerouer. Omiss haue ic
schipbrokighen. brengk hulpe den

56

den schuldighe ende gheff woest de onsale
ghen. O maria sut myne hulpe op dat ik
in den stryt des dodes niet verwonne en
werde van mishope. Want my dan in nie
mant anders als sulke hope en is als in ui
liene suere ioncer maria moder en doch
ter vñ ons heren den gi my sullen beuele
Salre onsern hertichste en vol ghena
den on verdughelike fonteyne die pro
perlick sint bernhertich en vol ghena
den niemant van nu verdriuende meer
alle menschen ontfanghende toe ghe
naden. O gnedertirene verhoer ster ont
fanget en verhoert ghenadelick dit ge
bet en gheweerdighet mi toe gheuen
ouermiddes wiben verdiensten ewich
leuen. Amen. Soc wel dit naeuolghen
de ghebet xxx. daegen iest ende hem
hoocht van sonden als hie best ka die
mach een bede daer mede
van onse liene vrouwe ver
trughen. Ave maria grā.
Ciele coenqme der heimelen



en reyne maghet **Maria** moder alte ont
fermheitich. **Om** den bittere vrouwe en
die grote droefnisse dyns herten en dyn
re edelre sielen die du hadde des Doe du le
gheste dynē soen **I**hm rpihanghe andē
trure en iamerlich sterue. En om dat gro
te medelyten dat dyn lieue kint wt rech
ter mynen totti hadde doe hie di sach in
soe groter droefnissen en di heual **Sute**
Johannes toe enen behueder. Doe bidde
gi wilt iuwe ontfermheitige oghē hierē
op my arme sonder. En woesten my in al
re droefnissen en helpē my wt al myne
noet want gi een milde moder sijt alte
bedroededer herte. Daer om verhoer mi
lieue vrouwe en moder in mynre noet
en droefnisse. wat ic in groter noet sijn
van mynen sonden en niet en weet toe
wen ic vlien sal dan totti lieue vrouwe
en moder ihm rpi wanttu bisske ene troef
tersche en vredemakersche tusschē tri
sonder en dynen lieuen kinder. Daer om

57

kiere dyne onsermihertige oren toe my
en verhoer myn ghebet ende verwerff
my ghenade. Om die onsprekkelie my
ne diens lieuen kindes die me hadde
tot allen menschē Doe me hir neder
qua wt syre glorie ghesant van syre
vader mitten hillighen geest. En in di
menschelike nature am nam en nae ne
ghen maenden van di edele ioncfronwe
om ons toe verlossen gheboren wort.
Om al dat liede dat hic om ons ghelede
heuet. Om den groten anxt den in lie
ue suete soen hadde op den berch van oli
uete daer me syre vader had dat hic he
verdraghe wolde de kelck syre bittere
pijnē. Om die grote droefnisse en om dat
bittere wenē en iamerlike carmen dat
gi hadde doe gi iuwē lieue soen nae
volgheden toe sumre passien. Om die
grote versmaidenisse die hem wort ge
daen in behalen in stoten in slaen in
bespotten doe hem die roeden andē

een purpur kleet an op syn ghebenedide
houet seeten een doerne crone en riepen
Wes ghegruet der ioede coninch. Om die
handen ende om die gheselen daer hie mit
de ghebonden en gheselten wort. Om
syn bittere tranē die hie streyde toe dren-
tiden. Om synē bitterē anxt en grote he-
droefuisse en vericernisse die hie hadde
teghen den doot doe hie swetede water
en bloot. Om die grote staemte die hie
leert doe hie naett henck an den cruce voer
in edele vrouwe en voer alle die ghene
he in syn ghebenedide coenichlike houet
bitterluk ghedruyt wort. Om synē dorst
en des etiks en gralle die hie an den cruce
te hadde en smakede. Om syn swighen
en grote verduldicht die hie hadde in
synen liide. Om die pime die du ledeste
in dinuen herten. doe mit een speer syn
ghebenedide sude op ghebroken wort. daer
wt liep water en bloot. Daer ons vā toe
ghevloeden is ontfermheitich en grote

ghenade. Om syn ghebenedide handen
 ende voten die doer slaghe wortē mit
 stompe naeghele. Om dat heuele dat
 hie synē die edele siele heual sunē vader.
 Om dat lude ropen dat hie an den cruce
 riep. Onsyn god myn god waer om he-
 uestu my ghetate. Om die bitterhert die
 syn herte leet. doe hie syn houet ner-
 ge de ende sunē geest offerde sunē vader
 doe hie snaek. Het is vollenbracht. Om
 die ontfernhertichēt die hie den moer-
 denet bewijsede doe hie hem gaff dat
 paradijs. Om sunē bitteren doot en be-
 grauinge. Om die wonderlike dingen
 die der ghescheden in synre doot. doe die
 sonne en mane verdonckerdē die eerde
 heuedē en die voer haant des tempels toe-
 sthoerde. Om die vaert die hie voer ter
 hellen daer hie tot nam synre vrenden
 die hie veruilde myt groter blutscap.
 Om die blutscap synre seghen die hie
 en alle synre vrenden hadden nae sunre
 verrisenisse en openbaringe. Om die

Om die tekenen en mirakelen die hie dede
binnen den viertich daeghen nae syne ver-
isenisse in edele ioncfrouwe en al syne
vriende in groter blystscap. **O**m die won-
derlike opwaert die hie dede voer dynē
vermeenden oghen en syne ionghere
Om die gracie des hillighen geestes daer
hie mede veruulde die herten sijne ion-
gheren dat sic mit eentre tonghe alle spra-
ke srekē. **O**m den gruweliken dach sij-
lestens ordels als hie come sal toe ordelē
leuenden en doden en die werlt ouer
mides den vure. **O**m al dat medelyden
en pime die du ve haddest mit dynē lie-
uen kunde in deser werlt. **O**m al den troest
sijne gheminder moerien en lieflicher
wonderinge die du haddest in deser nit
van sijne teghemwoerdichē. **O**m die
onspreklike vrouwe die du haddeste
edele ionfer Maria doe du wordes op-
gevoert bouen alle choren der enge-
len en ghesat wordes ter rechter hant
dyns lieuen kindes om mit hē ewe-

lich toe regniere in glorien. O maria moder
 en reyne maghet om alle dese vermanen
 ghe die ic di nu vermaent hebbe soe ver-
 blide doch myn arme sondighe herte en
 kiere dynē ontfermheitige oren toe mi
 en ontfankt myn ghebeth En verwerf
 my van dynē lieuen soen gracie en ge-
 naide. En alle dinghe daer ic om bidde
 die verweruet my dat sie ghesche mo-
 ten alsoe alst syn wille is en my nutte
 en oech mijne salich. **Hijr les een vī mī**
en. Iue ma, en noem dat ghene dattu
begherste. Want ic dat wal voer waer
 weet en seker bin en daer niet an en twi-
 uele dat soe wie di eert en anropet dat
 hie verrighen sal sime begeerte Daer
 om bidde ic di oecde ionestouwe om
 in suete mildihert dat gi my haestelic
 en sonder merren toe hulpe wilt comen
Op dat ic moet verweruen den willē
mijns herten ouermiddes in ghebed
 bi nuwen lieuen soen en dat me my
 moet sterken in den rechten ghecloue

En dat hie my gheue gaeten hope en ghe-
warich betrouwien. pure bichte en vollen
comen myne toe god en toe mynē euene
menschen en sorithuoldige hoede voer
die sonden. En fonteyne der wanē mynē
oghen. vermaidenisse deser werlt en ver-
duldicheit in allen liden dat my toe comet
En dat hie my drucke in sijn liden ende
sime pime in myn herte. En dat hie my
moet gheuen sterckheit in allen gueden
werken en teyne wanderinge die di be-
haertlich si. En enē voersienighe doot
mit vollentomen sprake en rechter be-
kentusse een guet salichemide. Allen
menschen gracie en allen ghelouighē
sielen ruste. Amen. Dese due naenolighe-
de ghebedekens openbaerde onse lieue
mouwe sume Mechtelt der heilighet
nonnen En wel sie alle dage leest den
wil sie sondelinge bi staen in sijnē leste
semde. Ave maria gratia.
Gloriose maghet ende conich-
ne Maria. Ghelyker wijs als



god die vader nae groeth^t syne almacht
 uchert dijne sielen verheuen heuet mit
 weerdicheert by hem in synen throen al
 soe dattu die alre machtulste yste nae he
 in den hemel en in der eerten. Soe bidde
 ic di dattu in der vren myns dodes my
 by wilste staen en beware my en sterke
 my teghen die moeghentheit en teghe
 woerdicheert der quader geesten. **A. aue**

O hellige maria moder **maria.**
 ons heren. Ghelyker wijs als die
 soen godes nae syne onbegrijpelike wijs
 heit di meysterlick verstant heuet mit
 wetenheit en verstant. Alsoe dattu boue
 allen hiliighen mit merer bekentnisze
 ghebruikes die hellige duuoldich^t Hoe
 bidde ic di dattu in der vren myns dodes
 woult verlichten myne siele mitten lich
 te des gheloues en der heccantuisse op dat
 myn gheloue niet bewort en wordt mit
 dwelinge of mistroest noch mit enigher

O onbekantheit. **A. aue maria.**
 Alre sueteste maeght maria. Ghe-

liker wijs als die hellighe geest di vollento
melike begauet heuet mit suetichert sun
re mynne. Alsoe dattu die alre sueteste ende
alre guedertierenste hyste nae god almach
tigh Hoe bidde ic di dattu in der vre mynne
doot myne siele wilste begaue mit sue
tichert der godlike mynne die alsoe crach
tigh sy in my dat alle pijn en bitterhert
des doces ouermiddes dier mynnen ende
dixtre teghentwoerdicheit my suete moet
wesen. Amen. ***En lieuerlike beuelinge***

Te beuele u o alre sueteste ioncer
Maria myn luff en siele en mynne
lesthen dach en vre als ic steruen sal. En ic
bidde u als ic die leste henevaert vare
sal en myne arme siele bedrouet is. O du
alre ghenaaduiste vrouwe ontferme di
dan mynre en mit alle die hellighe van
hemelryke comet mi toe hulpe en verlos
se my van den toren en onweerdicheit
dins lieue kundes. va die lelikke onheit
der duuele en van die scande der ewigher
verdoemenisse. Ende dat ic verdienen

moet ouermiddes dynē ionfrouwelike
handen ghebracht toe worden voer dat
ansicht dyns lieuen soens o hellige ma-
ria. Amen. **Een priuete ghebet toe onser**
lieuer vrouwen herte.



Hertelike wtuerdren
ionser **Maria** moder
der oufermheit
mijn sondighe herte
nenghet hem toe dynē
hullighen ghebenediden herte en opent
hem mit oetmoedigher gruetē. Want
dyn herte is allen sondighen herten een
medicijne en een wentluk toe tijden. O
maechdelike moder suete ionser **Maria**
hoe sal ic weerdelyke louen dat suete merh
dyns herten en dynre heylker vorsten
die vruchtber hint ghemaket van den
hullighen geest toe een voetsel des soens
godes. O suuer oetmodighe herte bouē
allen herten dat den soen godes ghewe
ghen lieuet witten schoot hins vaders
ende dyn herte allene weer dich moede

roe onfanghen. O milde herre dat volleco
sent griff roe onser ewigher saluchent. O
leuende herre in die moeghentheit des
vaders. O liefheinde herre in der wusheit
des soens. O vurighe herre in der heffen
des hellighe geestes. O blovende herre vol
alre ghenaden. O wel ghelyke herre dat
blencket in den spiegel der godheit. O er
weerdige camer daer die soen godes ne
ghen maenden in ruste. O dureber monstra
ti in een pure cristal duns herre is ghe
presentiert die hellige der hellighen. O
hellighe tempel die die soen godes ghe
wijet heuet mit sume wonderliken in
ganck en wt gant. O edel berch daer wt
ghetcomen is dat alre edelste ghestente
daer al die schult onser sonden mede
vergonden is. O hellige herre daer niec
sonde in en quam. O soerichhoudinghe her
re in den dienste godes. O alre bedroeue
deste moderlike herre in der passien duns
licuen kunders. O claeerschijnende lechter
ne daer dat licht des gnelouen alleen in

verborghen was doer r̄p̄ns henc an dēru-
 te. O alre vroelijste herre in die verrisens-
 se iuwes lieue soens. O bermhertige he-
 re heete daer alle herten in hopen. woeſt
 min herte van allen wee moedighen
 suchten en brentet toe ghewaren be-
 kennē op datet niet begrepe en worde
 yn sonden. O wiſe herte ledigheit mijn
 herte van aller vdelheit. en latet mijn
 herte nae dinen herten ghebeellet wor-
 den. O vast ghefondierde herte in der
 minne r̄p̄n laet mijn herte in di ghesta-
 dighet worden op dat ic doer di ontfan-
 gien moet dat suete minlike beelds
 minne schepers. der illigher dnuol-
 dicht die daer ghepresentiert wort in
 der ewicheit. Amen. En ander deuoet
Ghebet toe onser lieuer
 hoege conincinne vrouwe
 des ewighen rikes. O moeghe-
 te vorstinne al der hemelsch
 escharen. O ghenadige ruke vrouwe
 alre vrouwen en alre creaturen. O ma-

ria godes moder en reyne maghet dier ghe
luc van gode nie en wort in den hemel noth
in der eerden. Openen dijnne ghenadighe
oren ende dum oetmodighe ghetrouwē
herte toe mynē onweerdighen ghehe
de. Ende doe mit my arme sondighe
atuur ghenadelick alstu lieue vrouwe
mit allen bedrucken sonderen ghewoenlic
biste toe doen off sie dynre hulpen ende
ghenaden oetmodelick beghere. En du
bouē allen menschē engelen en hellige
wantu onfermertige coemtme in dat
grondelose meer der mildtēerde godes
dreyer verslonden biste dan alle ander
creature. En oech daer om wantu wal
west oetmodighe vrouwe en nūmer
en salst vergieten dattu om die sonders
godes moder biste gherorden En hir
om oech hebbest di selue toe alle son
deren hope en troest properlich ghe
noemt een moeder der onfermertict
En du herest oech den seluen naem

an ons soe menichuoldelick bewese en
bewaert mit soe velen teykenen en ghe-
naden dat niemant willikes an dune
ontfermherticheit twielen en sal noch
mistruewen. En op den seluen hope ende
troest o moder der hermhertich soe
bughe ik die knien myns herten ic on-
weerde creature voer den hoeghe troen
dijns riker ghenaeden. En op luke die
begeerten mynre sielen en roepe mit
alle den trachten myns inwendighē
menschen tott om ghenaade en troest
en hulpe. O reme riuier en suuer mil-
de water. Die sunen onbegripeliken
verspronck onfanghen heuet wt den
sonderen herten des vaders der ot-
fermherticht. Ende die ouermids dijnre
ontferliket dracht ghestort en ghetoe-
ghen is mildelike in dit eerrike toe alle
sonderen troest. Och ontferm di muns
o ontfermhertige toenichme en bestort
den gront mynre sielen mit ene roesē
verwighen drogel blodes dijns eenige.

boren soens ons heren Ihm rū die alsoe
moeghentlick in my werken moet mit
hulpe dijnre ghenade dat alle myne
verledene sonden moten vergheue wor-
den en toe comenden ghestuttet. Ende
dat houer die onreueich. girich ende
toern en nudicheit mit allen anderen ondo-
gheden wt my gheroedet worden. En dat
alle ander doegheden mitter rechter my-
nen godes en myns euuen menschiē my mi-
gheplantet worde. En dat alle droefnisse
stande en staide pijnē en schult des liues en
der siele veer van my verdieue worde. En
dat alle mijn leuen totter eren dijns lieue
kindes en stichtinge alre menschen ghe-
ordnuert worde. Deck verwruet my een
voerschichtich vroelick en seker eynde. Ende
ontfangheit my dan in den schoot myer
moeghentlicher bescherminge. en troest-
liger gheleydinge. Amen. Mit dit nac-
volghende gheb; plentit sunte bernat-
dus toe gruten onser lieuer vrouwe
ghebenedicte herte. O maria ic sal

Maria ic sal spreken toe dijnē herte
 ten ic sal spreken toe dijnē herte
 o vrouwe der iwerlt ende ic sal an-
 beden wt jnichet myns herte
 ende mynre sielen tott phillige tempel gode
 Ende ic wil gruten wt mynwendigher andach
 ticheit en eendrachticheit myns herten
 dyn onbeulete herte. O maria ic gruete
 dyn herte dat alre eerst onder der sonuen
 weerdich was toe ontfanghen den een
 ghebooren soen godes die quam van den
 hemel witten schoot sijns vaders. O sonder
 linghe illicheit godes dat die here hem
 seluen heuet ghehilligheit in den hillighe
 gheest. Ic grute di O hillighe doem der hil-
 lighen dat die ouerste biscoop xp̄us soe wo-
 derlick heuet alhel hem seluen ghewur
 mit synen wonderliken in grach. Ic grute
 di o hillighe arke der hillicheit holdende
 in di die scisture der moegheneit gode
 Ic grute di o guldene kruke in di is ons
 beuanghen dat hemelsche broot vol ryt
 heyden. In di sunt alle welden. In dy sprint

alle ruycheridē. In di heuet hem die soen godes
wel behaghet. In di heuet hie vertoren die
stede der giouen. Ne heuet di ghelycht voer
allen menschen mit oghen der moelichēt.
It grute di o conichke sael o huius van rede
ven holte ghenaet. des ghewaren salomōs
draghende roeke der suetichē bouē alle te
der home. It grute di o walrukende kamp
des hemelschen sprekers blorende vā spen-
en ende cruden alre doegheden en ghenaet.
It grute di o poerte des paradiſes di en dorſt
niet bedreghen dat staalike serpent dat
eua bedroech. It grute di o Maria. br wē
sal it ghelukken die hillichert duns herte
of mit wat loue sal it weerdelick louen
die loeuelike remichert duns scamelē
herten. O Maria du motest leue en ewelic
vroelick wesen mit ewighe leuen dat son
der onder gant is. O alre millichste herte
o alre minlichste herte. O vol hōnichulorē
de herte in di was die stede der die gōdē
mutter menschheit verenicht wolde uortē
mit onuerantlike blijfscap. O alre e-

delste musselsholpe daer die smaragd is yn
 ghevonden wes groenheit nūmer meer oot
 set en wort noch bleek. **O Maria** du heuest
 den ouersten conick gheschenet daerent
 des ghelouen in dier vien doe du ter vre
 gruten des enghels gabriel voert brachte
 dat suete woert. Siet ene dierne des heren
 mi gheschie nae dimen woerde. En nae
 den maechtedstu des heren herte droncke
 en blijde dat me van den hemel riep ende
 seghede. **O** henochte en welden ist my to
 wesen mitten kinderen der mensche. **O ma**
ria moder der suetheit alle sielen deri
 rechtree digher sullen di verhoeghen
 Alle tonge der goddienstigher menschen
 moet louen die reynheit dijs scamele
 herten daer onse salichent is van voert
 ghetomen nu en in ewichent Amen. **Een**
Devoet ghebz van deser
 lieuer vrouwe dat onou^d
 die pawes ghemaecht heeft
 Alre sueteste ionfer maria. **Ic hym neder gheual**

len mit herre en mit lichame totte votē dū
re hillicheit. En ic bidde di oetmodelick dat
du mi wilste leren toe bidden dat ghehoedt
het is toe horen en dymē ghebenediken kū
de. O alre hillicheit **Maria** Ic bin onveer
dich dymē ghenaden en onserfher
ticheit en ic en hebt niet verdient om
mymē sonden dat ic van di ooste van dymē
kinde verhoert worde. Rochtant o suete
Maria die pleghest toe reken die totte
suctiende is die hant der ghenade. en
wil niet verworpen den die totte sucte
de is en sijn leuent begeert toe beteren
O alre goedertierenste ionstrouwe maria
ghedenck dat ic nie ghehoert en is in
de werlt dat nemant ghelaeten is ende
hulpe begeerde. O maria ionfer alre
ionstrouwe ic bin ghemoedet myt gro
ten betrouwien en ic vlie tott. Ic hope
in di en ic come tott. Ic staet bi di sueli
tende en beuende. O onbeuleste ionfer
en wil niet bederken dymē ansicht voer
my arme sonder meer ghedenck my

re goederturenlyk. O moder godes en
wil niet verfmaeden myne woerden
meer verhoer my minlyk. O moder
der mistrostigher en wil my niet wt
sluten van dynre goederturenheit.
Heer doe wal mit my om dynē hil-
lighen naem. O moder der ghenade
en wil my sonder niet wenghere die
gracie dyns lieuen kindes. **H**eer maet
my bequaem dier gratien welker dn
vol weerst doe du wōnest den soen
godes. O steerne des meers en wil my
niet langher laten dwelē van de wech
des lichtes. meer mit dynen schyne
leyde my totten waren lichte en ver-
losse my van donckerherden der sondē.
O poerte des hemels en wil altoes niet
ghesloten wesen om groeth mynre
sonden. **H**eer breng my weder ter poer-
ten der ghenade van welker ic ondant
ver bin wt ghedaen. mit welker ge-
naden dn heuest weder ghebracht der
werlt leuen ende salicheyt. O wenig

ne der glorien om hoechheit dynre glorie
en wil mi sonder niet vergheeten meer
wes ghedichtich mynre cranchert en
help mi om guerheit dynre hillicheit
O conityme der glorien wil oetk immer
in my niet vergheeten den olen naem
dynre onfermhericheit meer nae die
groetheit dynre verminherticheit sich
in my ende onferme di mynre. **O** alre
guertenste moder ic bidde di dattu
om myn ondaneberheit myc myne
ropen niet en slutest die oren dynre gue-
derterheit. **O** hope der onsaligher en
wil niet kieren van my dynre onferm-
hertiche oghen. **O** moder godes en wilt
niet trecken van my die ghewoenlike
hant dynre guederterheit. **S**aeer
verdruff dat ic ontfrucht. **G**heff des
ic derue verglyff daer ic mede vertoer-
ne. **O** ghesontmakester maect myghe
sont. **O** verloesester verlosse my want
myne sonden behwaren my. die werlt
strickt my. dat vleysch druket my.

en heuleet my die viant laghet my op
dat hie my mach grijpen in die ure manus
dodes Die sententie des rechtveerdighē
richters verveert mi. **I**c heb onsprekeli
ke sonden ghedaen en ic en weet in my
my gheen verdienst. **M**eer du die biste
ene stercke hulper sche in tribulatiē
wes my bi in mijnen noden en droefnis
sen en gheff miraet in soe groten peri
kelen ende anre want ic en weet ghe
nen toeulucht naest dijnē soen dan toe
di. **M**yr om o gredertire moder en hille
ge ioncer maria. deleghe mijne sonden
remeghe my van der werlt. mijn herte
macteck vrucht mijnen geest veroetmo
dighe. mijn blysch castie in alle guedē
veste myn opset. **H**erdruff den viant en
gheff my weder onoeselheit des leuens
levde my weder in den scoot der gracie
regiere my dat ic niet en valle in den
doot der sielen off in een quaet gheruch
te **A**n ist dat ic valle hesse myn weder op
Corrigere mijne werken myn seeden

en myn leue In alle myne reghenhede help
my. In alle myne werke stukke my **I**ere my
die dinghen die god behaghe. Verwerue
my stede ende tijt waerachtige en vrucht-
ber penitentie toe doen. Weerdige di gue-
derckenheit vi my toe wesen in die we min-
re doot. En wandel dan die sententie des
rechtveerdighē richters in sachtmoech
ende breng my tot dat loen der saligher
beschouwinge. en ten rike der ewigher
salicheit. O goedertien o god dienstich. O
alte suetste ionser der ionscrouwē Ma-
ria. toen my dan sachtmoechelick dat mi-
sicht der hilligher drinoldicheit toe ghe-
bruken in der ewigher salicheit. A. **E**n
seer duocet vruch ghebech toe onser lie-
uet vrouwen en wel dattet alle daighe
mit vruchte lest. den wil sie sonderlim-
ge bi staen in sumē lesben eynde. Oalre

Alre sekerste troest der gheen
re die in di hopende sunt en
ghelouē hillige ionser ma-
ria onse vrouwe en hulper.



sche. In dier vren als myne oghen behaert
sullen worden myt donkerheit des dodes
dat sie niet en sullen moeghen sien dat licht
deser werlt. En als ic myne tonge niet meer
sal moghen roeren om ic an toe rope. En
min heire sal breken beuen en veryeert
sijn van dat aertelike anschouwe der vi
anden van der helle. en alle myne ledē
sullen beuen in den ayre des steruende do
des. O Maria dan comet my toe huize mit
allen choren der engelē en mit al den he
melschen gheselscap. op dat myne man
de ghene woegeinge en moeghe helm
teghen my noch ghene macht my toe
brenghen in ewighe mishope. Ster ghe
denet dan myne en myns anropens o
Maria ghenadige vrouwe en nemet da
myne siele in horer wtvaert in iuver ge
benedider trouwe en onder iuwe beschet
menisse en presentiert sie voer dat gherich
te iuwes lieuen kindes op dat sie woide
gheledet mit hemelschen dedere. en ghe
selt mitten hemelschen festen der engelen

O vrouwe des paradiſes **O** vrouwe der mē
ſchen en der engelen. **O** poerte des paradiſes **O** blijtſcap der engelen der patriarchē
en prophēten der apostelen der martelaren
der confessorēn der magheden en alle hū
ligher siele. **O** morghen ſteerne clauer dā
die ſonne **I**c op heſſe mūne haniden totti
Ic opſlae mūne oghē totti. **O** vrouwe om
die blijtſcap die du haddeſt doe dijn hūlli
ghe ſiele ſcherde van dijnē lichame ſon
der anet en ſonder wee daer die engelen
en princē der engelen biſtonden en ghe
preſentiert wort vā hem dijnē lieuen ſoē
die daer oek teghewoerdich was als miē
wal ghelouen mach en ghesat wort in
die ewighe vrouwe. **O**ntſanghet dā myn
ſiele in daer ſeluer vrouwe daer gi vā uwē
lieuen knde ſunte Johānes in worde be
uolen op dat ſie ouermids di beschermt
dijnē lieuen ſoen worde ghepreſentiert en
ouermids dijnre beden eene ſekere en vīc
woninge mach besitten **H**ermane dijn
lieue kint hoe vele dat hie heuet ghetē

14

om dat menschelike gheslechte. Help mi
mit dynē troestunghe ende vidduighe. He
weerdighe di my dan vi toe staen soe mo
derlit ende quederturenlic als dynē hilich
hoer yee gheweerdiche enen onsalighē
menschen vi toe staen op dat als minne
wroeghers mit dynē teghenwoerdich
verdrenē sint ghene matht en moet heb'n
my toe ververen off in mishope toe bren
ghen. Om dynē bede soe moet my oerk ver
uent wordē dat die quade geest daer niet
en sy teghenwoerdich als ic mijne geest
op gheue meer dat hic my verliene ome
die ere dyns in mijne leste emde behol
dinge minre viss sminne en ouermiddes
bespottinge off verueernisse des vitades
gheen ontemelk gthebeer van butē moet
hebn meer sterckelic moet volherde inde
kersten gheloue. Ick bidde di oerk dat ic
di in dit leuen moet mijne bouen al dat
god yee ghescrepe heft en dat ic al mijn le
uent in ariet en quellinge moet lenden
En dat ic yn mijne lesten emde di moet

grutē en seggen. **W**es ghegruet vol van ghe
naden. **E**n du my moet antwoorden. **D**ie he
re is mitti en du salste altoes wesen mit my.
Amen. **H**ierus die vierde paves van den
naem heuet ghegeuen al den guenen
die dit nieuwelijnde ghebedcken lesen
voer onser lieuer vrouwe veerde in die
sonne eluen duisent vier astante.

Mest ghegruet alle hillichste ma
ria moder godes coniunne des he
mels poerte des paradieses. vrou
we der werlt. **D**u bist sonderlinge eene
muere suuere maighet. **D**u ontfengest ih
sonder sonde. **D**u heuest ghebaert den scheep
per en verlosser der werlt in welke ic niet
en twuele verlosse my van allen quade
en bidde voer myne sonde. **A**. **D**it sunt die
seuen vrouden die onse lieue vrouwe al
le dage heest in den hemel en het is hoer
seer aichehantem dat men sic hoer al
Tie dage vermaient. dat heest sic
seuen gheopenbaert. **A**ue.
Errouwe dy maria want ihus

70

enus dim lieue kint voerde di van deser werlt
toe hemelrike en loende di mit truwoldige
lone an luff en an siele. Amen. **Aue maria**
Trouwouwe di maria want di verhoe
ghede god mit luff en siele bouen die neghe
choren der engelen. Amen. **Aue maria**
Trouwouwe di maria want al dat he
melsthe hoff wort verluchtet van dunesla
luchtert als die dach van der sonne. A. **Aue.**
Trouwouwe di maria want alle die hor
ghers des hemelschen houes sint di ghehoer
sam en eren di als hoers roeninghes moder
Trouwouwe di maria want dim geest dim
herre en dim wille mutter huligher vrouol
dicheit verenicht is. Amen. **Aue maria.**
Trouwouwe di maria want god an luff
en an siele nae alle dijnē willen alle die
ghene loent die di dienen. A. **Aue maria**
Trouwouwe di maria want dijnē glorie
en sal nūmer meer vermyntet wordē meer
alijt wassen ende vermeert wordē. Toe de
se glorie help ons o suete maria. A. **Hyr
naeuolghen onser lieuer via v. ordefnisse**

O Maria regne maghet. **I**c bidde u
om dat bittere liden dat in herte
leet. doe gi seghen dat in lieue kint
an den cruce hench sijn handen en voten
doer slaghen mit yseren naeghele. **H**elp
my nu en in al mynre noet ende in die
vre mynre doot. **A**men. **Ave maria grā**

O Maria **I**c bidde u om dat liden dat
in herte leet. doe gi in lieue kint se
ghen an den cruce staen soe iamerlike
mishmatet dat hie ghenen menschen
gheluck en was lieue moder siet my an
mittē oghē inwer ontfermyerticheit
nu en in al mynre noet. **A** **Ave maria**

O Maria **I**c bidde u om dat liden
dat in herte leet doe gi in lieue kint
seghen neder stortē mitten cruce op die
eerste. Dat gi willen bewaren num luf
en siele van allen sonden en scandē. **A**

O Maria **I**c bidde u om dat **Ave ma**
liden dat in herte leet doe gi in lieue
kint seghen lauen mit etich en galle
straket my bitter alle sonden en quader

my van die bitterhē der ewigher pijnē.

O Maria Je bidde mi **ave maria.**
Om dat lieden dat in herte leet doe
gi in lieue kint naect en blodich en al
doot in uiwen schoer ontfenghen Doe
ontfanget mijne hele lieue moeder in
mijne lester noet. En verdinghet my
voer in lieue kint en brenghet my ter
ewigher moude. **Ame.** **En ghele van**
den rouwen onser lieuer vrouwen.

The moder vol rouwe stont srey-
ende by den cruce daer hoer lie-
ue kint an hench Dat sweert
des rouwe doer ghenc hoer
droeuighe suchtende herte. O hoe droe-
uich ende hoe ghequelt was die ghebe-
nedide moder des enighen soens Die god-
dienstige moeder was rouwiche en droe-
uich doe sie sach die pijnē hoers soens.
Om die sonden sius volkes sach sie xpm
in pijnē ende den gheselen onder dien.
Sie sach horen sueten soen steruen on-
ghetroest doe hic sunen geest op gaff

Wat mensche en solde niet swijpen die die
moder in soe groten verdriet seghe. Wie
en mochte hem niet bedrouē als hie die
moder seghe die soe vrouwiche was mit
horen lieuen soen. En a moder sonderne
der mynne doe my voelen die myne des
rouwen op dat ic mitti streve. **O**ntferge
myn herte in der mynne op dat ic he be
haghe. **O** hellighe moder der ontferrm
herticheit an vestighe die blodighe wo
den des gheruuisten an myn herte. **O** ma
ria myt my die wonderen dyrus soes
die hie heuet om my ghelede. **O**ch doe
my weerdelyk mitti streve en medelyke
mitti hebni soe lange als ic leue. **I**t begre
te mitti bi den truce toe staen en in den
screren mitti toe versellen. **O**uerdare
iouwer der ionchrouwē wes my nu niet
breemde meer doe my mitti streven ende
maect my dielachich der passien ende
myne toe ghedenck oly maect my ghe
wont van dier myne. Doe dat ic worde
ghesalighet quernuddes den truce en

72

duren blode dijns lieuen soens. O god die
stighe moder ouermiddes di moet ic wor-
den beschermt in den daghe des ordels.
op dat ic ontstecken niet en berne mitter
blamen des heilischen vurs. O r̄pē als ic
van hir sal scheiden soe doe my ouer-
muddes dymre moder comē ter palmē
der verwyninge Als dat lichaem steruen
sal dat dan der zelen die glorie des para-
dyses. Amen. Dese nae ghescreuen vijf
vrouwen hadde onse lieue vrouwe op
paesche dach wel dat sie hoer mit vnucl
vermaent den wil sie vy staen in l'alle
noden en gire meest in syne doot.

Geblydet u maria edele coninc-
ne des hemels weerde moder
godes en reyne maghet in dier
bluctarp die gi hadde doen doe
u lieue kint eerst anseghen nae sime ver-
isenisse op den hoeghen paesche dach waer
bi dat sweert des rouwen rot u herte ge-
nommen wort. datter soe vele gaten yn ge-
steken hadde als van symeon. prophetie doe

hic sprack dat sweert des vrouwen sal doer
sniden dyne siele. **Aue maria gratia.**

Terblidet in maria in dier blutschap
die gi hadden doe gi seghen dat alle
syne wonderen an synen hillighen licha
mel weren en verlaert schoner dan der
sonne schijn. Alsoe dat gheen teken des li
dens an hem en verscheen dan allene sy
hillige vijff wonderen. die an he sullen
bluuen hent ten ionesten daghe. **Aue.**

Terblidet in maria in dier blutschap
die gi hadden doe gi ghedachten
dat in lieue kint mit synen hillighen
bloede en mit synen onschuldighe doot
al dat menschelike gheslechte verloest
hadde van den ewighen doot. **Aue.**

Terblidet in maria in dier blutschap
die gi hadden doe gi des versekert
weren dat in lieue kint nümer meer
pime of onghemack lyden solde en al
syn noet verwonnen hadde. **Aue ma**

Terblidet in maria in dier blutschap
die gi hadden doe gi beettanden

dat clare uersch ende bloet dat die hoeghe
 god hadde anghenomen van uwen ionc
 feliken herren dat dat verenicht was in
 der helligher dnuoldicheyt **H**i desen blut
 staessen bidde ic in alre lieueste moder xpi
 reyne maghet maria vertighet my af
 laet minre sonden. vteringe myns leue
 des. vurighe myne toe in lieue kint en
 beschermt my in die ure mynre doot.
Avir naeuolghet die soenen psalm van
 onser lieuer vrouwen die seer deuoet
 is ende ghenoechlick toe lesen ende
 sie is onse lieue vrouwe seer anghena
 me als sie mit aendacht wort ghesel

vrouwe en sc.
 wilt niet hen
 ghen dat wy
 verespet mor
 den in der ver
 volghenheit
 godes of in sy
 roern worden
 verordelt **O**m



die ere dijns naemis o vrouwe moet ons ge-
nadij wesen die gloriose vrucht dijns
lechams. **T**an der poerē der hellen en wt
den vuurk des afgondes verlosse ons mit
dinehillighen ghebede. **O** uermidds di
moet ons op ghedaen worden die poerē
der gherechticheit op dat wy in ewighe
moeghen vertellen dinne wonderlucht
Mant die in der doot oste in der hellensint
en sullen di niet louē o vrouwe meer die
ouermiddes dynre gracie dat ewighe
leuen sullen besitten. **I**n die vre mynre
doot verbende my en ontmoet den breech
enden lewen en draken die my mitte last
horer swaerheit verhindren wille. **G**lorie
Allich sint sie hillige ioncer welker
herten di mynre wāt hore sonde
sullen ouermiddes di verhertelick
worden vergheue. **S**alich sint dierer
ne en bloopende alteren die ons voortge-
bracht hebn die blome der ewigheit
schoenhed. **D**ie suuerlucht du
re schoenheit en sal niet sien die ver-

deringe en die gracie dijns cauechtes en
 sal niet veridoren. **O** heben edut sijstu ho
 ghe roede van nesse want di god om sijn
 ghebuerte al eertrike doer verbreydet heest
Want die der sat in den thoen der moe
 ghenthheit heuet he om dinc oetmodich
 ghedreelt in dinc knuschen ioncer liken
 schoet. **O** conclike ioncer du biste die
 wech doer welken die salich van de he
 melischen stoel ons ghevandet heuet.
O vrouwe in dinen naem moten sic af
 vleen die my becoren op dat ic weder bi
 ghe mach wt alle strieden der beconinge
 glorie ende verwyninge **O**lorie.
O vrouwe en wilt my niet late wor
 den bestraft van den heren insij
 re verholghheit verwerff my ghenaa
 de van myne sonden **I**n dinc teghen
 woerdicheit is alle myne begeerte mijn
 hope en mijn betrouwē. **D**ijn herte
 is verstoert in my dat licht is verschendē
 van mynen blymensten **L**erlicht myt
 dinc schinsel myne blymensten blint

versuete mit dymre sueticheit myn berou

An wil my niet laten o moder godes di
ne gracie en recht moten wesen toe my
re rechter syden **O**ntferm di vrouwe
mynre onferm di mynre en en wilt mi
niet achter late van den loen des blodes
dums kindes du die biste myne verloe
serste en waterste hulpe **O** maria gif
my dyme hulpe en ghef den onghewal
ighien dyme rechter hant in der tijt als
it gheset worde in die steyt des dodes.

O vrouwe verliene my dat ic toe hant
nae mynre doot rusten matigh di in
die behaechlike schole des ewighe leues

Ontferm di mynre o vrouwe die
biste **A**nn nae die binensten dymre on
fermenissen reyneghe my van mynre
sonden en boesherten **S**tore wt dym
gracie en dyme ghewoenlike gueder
tenheit en wil my niet onttrekken **W**at
ic mynre sonden di velve en voer di be
schuldige ic my seluen van mynre sonden

Wil mi versoenē mitter vrucht dijnis lich
ams en maech vrede tuschen my en he de
my verloest heuet. **T**erlosse my van den
ewighen tormenten en laet myne arbeit
in welke ic hir diegheleys gheoeffent
wordē sijn ene vermyndinge der punen
die ic lyden sal in den beghe vur. **Glorie**

Omouwe verhore myn ghebet en
mijn rope come totti. **E**n wil niet
afskieren dyn moderlike aensicht van my
noch en wil my niet vermaaden om my
ne vianstcap. **E**n wil my niet late in
den ghedachten en in den raet minne
myne viande noch en laet my niet val-
len in horer alre quade ster verwoytlich.

Die in di hopen en sullen niet sien den
questighen slange en die di verheffen
mit hoeghen loue die sullen ontgaen te
mont der hellen. **O**uermiddes dynē iot
seruke ontstauisse ghef my guet herou
en ouermiddes dynē wonderlike barin-
ge verblide myne siele. **I**t sal streyen
in penitentien van munen verledenen

sonden en sal suchten totter vollentcomēt
toe. **T**an mi selue sal ic altoes vresen en
vā di o moder der ghenaide nūmer meer
O scheyden Glorie sy di. **Psalmiss**
vrouwe witten diepē hebit ghero
pē totti o vrouwe verhore mīne stēme
Dine oren motē toe hore in die stēme dīs
loues en dynre gloriſtieringe. **T**erlosse
my van den handē mīnre vriande besch
me en ver stroye horen ract teghe my.
Terlosse my in desen quaden daghe en
in den dage mīns dodes en wil mīn sie
le niet verghetē. **S**chelende my tec ha
ue der salichēt en onder den gherecti
ghen moet mīne siele ghescreue wortē
O vrouwe dwinge my toe dinē soen ist
dat dat wenē der oghen dat suchte des
herten en dat ropen der lippē toe dey is.
Siet an onserm di com toe hulpe en
wes du my een levensche in deser banger
enheit. **M**es du my ene ractgheueſt
ene vrouwe en meystersche en vermaecht
my mit dinē moderliken ome helsen

op dat ic niet onuerfienlick en sterue Glo.

O vrouwe verhoer myn ghebet ont
fanck in dinen oren myne oetmo-
dige bedinge. Die voese heuet veruoel
ghet myn leuen en heuet neder ghesat
in der eerde myne wanderinge. Die heft
my swart ghemaect mit sinnen votē en
mijn geest is seer verauwet. En wil
dijn aensicht niet afkieren van my op
dat ic niet en valle mit de ghenen die
neder gaen in den holen. At sende dyn
licht ende dinē gracie en wedermaeck
van nies myn leue en myne costientie
In my en is ghene hope der salicheit
of hulpe van yemande meer in dinre
ontfermheiticheit sal ic hopen. Com
toe hulpe gif my cracht bedwinge die
vleysch houwers van myre doot be-
huede my van den handen der boesen.
Oprichte my ente verinhertelick ont-
hole my staende op dat ic niet en valle
onuerfienlick in die helle. Glorie an-
Es ghegruet ouermids welke ons

die beholder gheuander heuet en verloest die
in deser ellenden seer ghepinicht wortē ons
moet beschermen dinc rechter hant ende
dinc teghenwoerdicheit moet beschemē
onse ernde. Amen. *Letanie.*

Here onserme di onser. He oē. *Aris*
te onserm di onse. Christe ont. *Christe hoer*
ons. *Vader god witten hemel die die alre*
hillichste ionifer maria di van ewichheit
in een huut ghe ordinet heuest. Ont
serm di onser soen godes beholder alle
der werlt die dat alre suuerste licha der
maghett marie di ghetillighet hebbest
in een tabernakel en mit alre glorien
en schoenheit ghe eert en gheordinet heb
best bouen die schoenheit ghe creaturen
sielick en onsielick. Onserm di onser
God hillige geest vnu wes alre sueterster
vrachtelike onfanghe en vleystan ge
nomen heuet in dat licha der gloriofer
*maghett marie. Onserm di onser. *Hilli*
*ghe duuoldich een god mit men die al**

re glorioleste maghet maria in die ker
serlike heerlucht des hemels leuet ende
regniert in ewich^t der ewich^t sittende
in den throen der gioruen bi horen soen
An ge worden is een immulke schaffe
nerfche alre hemelscher staten nae ho
re welbehaghende willen. Onferm di
onser Hillige maria die alre hoecheste
stat dragheriche godes des vaders bidd
voer ons. Hillige maria die alre hillich
ste canerere ryn des soens godes. Biddet
voer ons. Hillige maria een hemeliche
kelder wateriche des hillighen geestes
bid. Hillige maria die alre mildeste al
mussen gheuersche der hilligher dnuol
dicheit. bid. Hillige maria een onbe
smitte moder. en een alre lieueste doch
ter des ewighe vaders bid. Hillige ma
ria die alre suereste moder des een ghe
horen soens en alre schoenste bruyt
des hillighen geestes bid. Hillige ma
ria een alre lieueste ghesellinne der
alre salichster dnuoldicheit. bid. Al

lige maria een mevster sche der oetmodich
en speghel der hyllicheyt. **H**illige maria
moder der gracie conincme der ontferm
herticheit een ater der ghenade. **H**illi
ghe maria hoeghe roede vā vesse een
steerne des meers. **H**illige maria en
voer spreker sche der sonders en hoer gue
dertere voerstandersche. **H**illige ma
der sondere troest en besthermerische. **H**.
Hillige ma een driegefaet des hopes een
hauene der vergifnisse en een doere
der salicheyt. **H**illige ma moder der
suerheit een schone dienst maghet en
schenkester der ghenaden en der suetich
Hillige maria costele per le der reynich
en een regel der myne. **H**illige maria
een moder des kerstenē volkes. **H**. Wes
ghenadich Spaer ons vrouwe. Wes ge
nadich Verloes ons vrouwe. Van allen
quaden. **V**L Van den haestighē en onuer
sienighē doet. **V**L Van den geest der on
suerheit. **V**L Van toernicheit en quade
willen. **V**L En die blytscap der botscap

die du hoerdest in die heimelsche raet ca-
mer. bouen allen maegheden die in der
werlt waren wtuerore. toe wesen een
mo bruit des lamens en een moeder des
woerde. **H**i der blutscap der ontfan-
ghen mensch die soen godes in sun
eghen proper persoen ouermiddes doe
doen des hellighen gheestes in di ende
van di ontfanghen heuet. **H**i der
blutscap dynre visitatiē doe du behwaert
weerste mitten verlosser al der werlt
haestelick wanderdest doer dat gheberh
te. **H**i der blutscap der ghebruytten
des alre gloriesten kindes. **H**i der
blutscap der openbaringe ende presentie
ringe dyns alte suetesten kindes inde
tempel. **H**i der blutscap der alre glo-
riester verrisenisse. **H**i en der opvaect
in den hemel dyns alte quedertirensē
kindes. **H**i der blutscap des troesters
des hellighe geestes die ghesant wort.
Hi der blutscap dyns hemelicietts
en glorificeringe doe da alte eweer-

delurst in ghelert wordest tot die hemelike
slaep cummer daer die echtschap volmaect wort
tusschen di o maghedenlike briut en tus-
chen god den eunghen vader en bruidego
bl. In die vre onser doot tom ons toe hul-
pe o vrouwe. In den dage des ordels verloes
ons vrouwe. Dattu ons wilst verwerven
van dinen lieue kunde aflaet al onser
sonde. Hoer ons. Dattu di wilst gheweerd
dighē die hulliche kerke dijns alre gue-
derurensten kindes onses beholdes toe
behoden en toe beschermē en toe regiere
Hoer ons. Wy bidden di dattu ons den
richtet alle der werlt ghenadich ende
guedertien wilst maken. H. Wy bidden
di dattu ons al onse sonden vergheue
wilst en al onse leuen wilst scaren ende
bequeme make mit diner gracie. Hoer.
Wy bid d. dattu onse eynde mit diner te-
ghenwoerdichē verlichtē wilste Hoer.
op dat dat ansichte der quader geesten
ons niet en verstuere. H. Wy bidden di
dattu den sonders vergiffenisse wilst

79

verrigthen van hore sonde en versoenen
sie weder mit dinen lieue soen. **H.** Wij bidden di dattu in der vre onser doot syste
ene voer vechtesten bi ons op dat wij de
onremē geesten gheen roef en worden.
H. Wij bidden di dat wij niet onthonden en
worden in der doot eer wij van dinē kindē
ontfanghe hebn afaet onser sonde. **H.**
Wij bidden di dat wij dinē alre lieuesten
soen en droek o alre goederturenste mo
der vruchtlick moten minē toe alre tyt
H. Wij bidden di dattu die sielen onser ol
ders en alre ghelouighen die ghestor
uen sijn wilste vertrijghē die ewighe
ruste. **H.** Wij bidden di dattu ons wilste
verhoren en verwerven die ewighe vrou
de. **H.** Duster godes **H.** Dochter godes **H.**
Moeder des lumes. Spaer ons vrouwe.
Dunc ryn. Verloes ons vrouwe Hendyn
ne ryn verwerff ons vrede. Here onser
me di onser. Criste ont. Here ont. Pater
nē En wil niet ghehanghe o goederti
rene maria dat wij vallen in hetoringe

meer verloes ons van allen quaide. O sue
te maria verhoer myn ghebet en myn.

O Winnenster godes alre gueder tol'
vrenste maria, myne vrouwe en
myn hope ic lope tott mit alre deuotie
en offere mi seluen toe wesen dijne ewi
ghe dienetsche. **H**ier om lope ic toe dij
ne onghemete en ontfermherticheit op
dat ic ouernids di gheremicht worde
en versoent comen math toe dijne soen
die my gheschapen heuet en verloest.
Ic bidde di o vrouwe en wil niet ver
smaden mi ellendige sonder sche die
totti rope, meer ontfaent mi in dijne
ghenace du die allen menschen een
toe vlucht gheworden biste, en die ne
mant en vermadest die totti vleen. **O**
vrouwe ontferm di mynre en wat di
gheen di bi god swtier is toe vertrijge
soe wilt doch af doen die horde mynre
sonden, en wil niet merre om dinen
naem ontfermherticheit mit ons toe
doen. **D**at schijnsel dijne glouen moet

schijnē op mi op dat mijne constientie ge-
remighet worde in my Duermiddes di-
moten mijne ghebede gheoffert worde
den alre ouersten Ghedenck o vrouwe dat
tu guede dinge sprekest voer my ende
dattu die onweerdich^t dijns soens van
mi trekest. **Wilt** my o vrouwe onthol-
den want ic in di ghehopet hebbe en
wilt my ghenadelike mede dielen die
druypinge der gratien **In** dinē handen
beuele ic mijnen geest mijn liff ende
mijn leuen en mijnen vtersten dach.
Wes mijn lender sche ten vaderlande
en gheweerdighe my toe toe voeghen
den scharen der hellighe. **Beh**prenghe
mijn herte mit dinre suetich^t wanneer
du my salste sien in dat scherden des bit-
teren dodes op dat die droeuighe see-
rich^t en pine des dodes my toe lichter
sh. **En** ouermiddes dine teghemwoer-
dich^t spreken moet dat leste woert dys
leuen kindes. **Vader** in dinē hande beue-
le ic mijnen geest. **O** vrouwe ander wer-

ne bidde ic di wil mijre ontfermē ende
com my toe hulpe in mijne sondē. **I**c lve
des dat ic dat niet verdient en hebbē.
Neer du toenēme der ontfermhertichē
reke dme hant den die van hyc varen
en wes gheachtich in dimer ontferm
herticheit dattu mir verloesest wt den
keunebacken der hellen. **H**ijc en myne
wilt myn leidersche sun myne rae ge
uersche myne vrouwe en myn meester
sche. **W**ilt my mit iuwen moderlyken
ome helsen voeden en bescherme opdat
ic niet nutter haestigher onuerhien
ghet doot van hyc ghetoghe worde
Die leuest en regnierest mit dme ghe
benediden soen ewelick sonder erme.

Van sunte Anna een ghebet. **w**es

Ghegruet hillighe moe
der der moder ons heren
Sunte **A**nna **w**es ghebene
dijt en ghebenedijt is die
vrucht duns luchams **S**ante **M**aria
een coenitinne der hemelen en vrouwe

der enghelen. Verblide di hellige moder
 der moder r̄m̄ sūte Anna du ontfengest
 die moder r̄m̄ nae dat openbaren desen
 ghels. Verblide di hellige Anna salighe
 vrouwe die soe groten dochter heuest
 voert ghebracht en die gloriose moder
 godes heuest ghedraghen in dinē hilli-
 ghen licham. Verblide di o gloriose An-
 na weerde vrouwe wantu heuest ver-
 dient toe wesen een moder en toe vot-
 den alsoe gloriozen dochter. Wes blide
 ghebene dice Anna wantu seghest du
 dochter r̄m̄ draghen en du heuest ho-
 ren soen anghebedet mit groter vrou-
 den. Verblide di hellige Anna want om
 dinē hillicheit hystu int paradys ghe-
 gaen. Bidde voer ons du die voert he-
 uest ghebracht die vrouwe der engele
 op datum moder en sie dinē dochter ons
 ghenaide verwue van al onsen soe.



Amen. Van sūte Maria mag
Verblide di o hellighe talesie,
god dienstige magdalena.

du biste een hope der salich^t een leuende ader
ader ende betruwen den die in sonde ghe-
uallen sint. Verblide di suete voerspreker
sche die den onsalighen heuest gheghe-
uen crempel en maniere nae den sonde
weder op toe staen. Verblide di hellige
magdalena du biste gode bequeme die
vergheuen sint die sonden van sonder-
lingheit gheuaden. Verblide di des herē
voren heuest ghewaſſche daer du om
verdiendest toe ontfanghen grote teke-
ne der mīne. Verblide di wan tu weers-
te weerdich hem eerst toe sien nae sine
verrisenisse. Verblide di die ten stoeuen
tiden biste op gheuert in den hemel.
Verblide di die nu biste verhoeghet en
tuit rpo verblidest in dat hemelsche
palaeis Verwerff ons onse sunden soe
hijr toe bestreyen dat w̄r ewelut mit
u in den hemiel moten verblide. Amē

Dan miuen hellige engel,
Hillige engel myns godes die
van den almichtighen god

toe een bewaeret myns leuendes ghesac
vist. **I**c dancke di voer dynē trouwe be
waringe daer du di mede gherweerdich
ste my toe bewaren. **V**ergif mi wat ic
in dynē teghenwoerdicheit hebbe mis
daen. en verwerff mij van den herē ge
nade al mynre sonden. **V**erduuet my
ne viande die my laghe leggē. **I**n alre
noet myns liues en mynre sielen we
set mi trouwelich hi. op dat myn wt
gantk sy hullich en salich Amē. **D**an

O myn unnen apostel. gheb
hillighe apostel in mynre geſte
naden heuele ic myn lyff dres
ende siele want ic in versame vader
wtuerore hebbe toe enen sonderlin
ghen patroen. **T**u dier om bidde ic v
dat gi mynre siele die die een gheborē sone
godes verloest heuet mit synen dure
blode bewaren myt van alle quiet
en brengthen ter ewigher vrouwe. **I**c
bidde oerk dynē guederturenheit
dat ic onder dynē beschermenisse al

soe moet ghebruken des tytlike guedes
en gheluckes dattet my oek moet hel-
pen ter ewigher salicheit en der wtuer-
toenre solaes ewelich moet ghebru-
ken. daer sic sullen besitten vroude en
ewiche blutscap. Amen.

Hloriose hylige confes Anthon^a
soer Anthonⁱ leydende eens
engels leuen in der eerde bishu-
ghemachten een spieghele geder werke
want om strengicheit dijs leuens
heuet di god verlicent. dattu machtich
biste ons toe bewaren die di even voer die
heliche scuren voer die pestilencie en
ti voer enen haestighe doot. En die di
antropet in sunen noden die sal worde
verloest wanttu machtich biste bi go-
de. H^r om bidde ic di o seer machtige
confessoer Anthonⁱ dattu wilste beware
myn luff en siele myne menie en alle
die my sonderinge quiet ghedaen heb-
ben voer die uamerlike plage dier ui
god macht over heuet ghegeuen

Wilt my beware dighes en nachtes en
ly staen in die ure mynre doot. Amen.

OHillige marthe **V. S. Sebastianae**
laer sute Sebastianae om dyne
synne en martelie wilt my be-
waren van enen haestighen doot voer
alle plague en ferum die my hindelt
moeghen syn an luff off an siele. Bewa-
re my voer alle minne viande voer die
pestilencie en verweeff my enen voer
sienighen doot. en soe lange toe leue
dat ic ter ewigher glorien mach meer
dich wesen. O hillige martelaer bid
de voer ons dat ons die sware plague
moet verblyuen. en om dyne grote
martelie wil alle quaet van ons ver-
driuen. Amen. **Van die L. martelaer**

OHillige ram dusent marthe
laeren edele onuerwinlike
ridderen syn vroeme kampē
des kersten ghehoues myt
al minne ghesellen ghemactet myt
der mynen syn In lydsamheit hebbe

gi verwonne en die crone der victorie ver-
reghen. Grote tekenen sunt in uw ver-
passien ghescheet. Trumelick heb gi
ghebeden voer alle die ghene die uwne
pynne ghedencken mit gueden werke
ghebeden off mit vasten. en god heuet
ghelouet alle den ghenen die uwver-
passien mit herten oste myt monde ge-
dachlich sunt en in oetmodelick antwoede
oueruloedelick tytlick guet. vermer-
ge der doegheden volstandich des ge-
loues. eersamhert der seeden. vroelich
des herten. suuerhert der ghechte
victorie in allen staden. verlossinge in
allen droefnissen des liues en der sielē.
Voer horen doot rechten rouwe na-
horen sonden en dat hellige sacrament
mitter trulligher olyen. Dat hem staet
moet een dach vastens voer een jaer
penitentie. ende dat sie ghevest mo-
ten wordē in allen noede. **I. Va-**
Ghevartige sancte Mauritius
ridderen qui van mit s gheselle



the been sterk in stantachich^t des ghe
loues stantachich in mycht der hope
vurich in der myne godes eertseje di
ghe versinadende hemelsche dinge
beschouwende. O hoe salich is die doot
der hulighen die verdient hebn daer
leuent der engelen van wes ghesel
sapp die alre vroemste hertoge Maau
ricus een stantachich gheselle inter
passien mit hem is ghenorde een erf
ghenaem des ewiglien rijkes Ouer
muddes wes ghebet w^rp begeren dat
ons worde ghegheue die ewich en
altoes durende moeden. Amen. Van

Ouer **F**ranctus.
clare steerne en blēt
kende columqne der
hulighet kerken die
du hulige vader ver
lichtet heuest myt
woerden en mit exemplen di heb ic
vertren toe enen beschermer ende
voer spreker noer onsen heren Ihsu



epm **I**c bidde u oetmodelich vast ghelo
uende dat ic queruiddes u gracie ver
reighen sal. Daer om ontfanch die suth
tinge ende bedinge mijne sielen die
sondicheit. Ende biddet den vader der
vermheeticheit en alles troestes voer
mijnen sonden en voesterden. die om
hore menigholdicheit niet tellen en
mach noch om hore leichheit wt spre
ken. Op dat ic niet toe vergheue en
draghe mijn habyt. en dat ic niet toe
vergheue en leue noch en arberde
in die illige vergaderinge en als
midas onder die apostelen in der schole
godes. Beware my in den werke dat
ic begint hebbē en leide my in alle
weghen der rechtuerdicheit. Bidde
voer my onsen heren **L**y m epm dat
ic hier moet ontfangen vaderlike
betessinge toe nemen der gracie. een
guet salut eruide en toe comē toe die
vrouwe des ewighen leuens. **L**an
Sunre katherina een gheesteli^e **G**io.

Gloriose vrouwe en hillige
martelaerſche Sinte Katherina
Ik arme ſonder heuele my nu en
toe allen tyden uwer ghenade mit al
mine vrende leuendich en doot mit al
die ghene die my in god lieff hebn en
daer ic ſchuldich syn voer toe bidde dat
gi den heren voer ons wilt bidden dat
nie onſe dreyne ghebet wil verhoren
want ic wal weet dat gi in uwer mar-
teien hebt verrighen. dat al die u-
anropet hulpe ſai verrighen van de
almachtighen heren wen eere en loff
sy in ewicheit. Amen. **Van ſinte Barbara**
Hoege gloriole dochter van ra.

On ſainte hillige martelaerſche Sinte
barbara wij bidde en begeren van
di dat als wy dinc memorie en ghebet
kenisse ſtedelick begtien in deser werlt
dat du alſoe oech wiſt gheveerdig
ghen toe ſtorten dyn ghebet voer de
heren dat wij moeten verrighē naſſ
laet al onſer ſonden. Amen. **Van ſinte**

Oeme maghet Dorothea.
Dorothea ic grute mi oufstan
ghet myn ghebeth en comet
mi toe hulpe in myne leste
ernde om dyne grote passie want god
heuet di wtuerore toe ene doeghent
like rose des paradeses. **I**c grute dy
muddelerche tuschen god en my dier
om bidde ic di hrech voer my teghen
hem die dy troestede in dinen swere
pynen. **I**c grute di hellige ionfer Dorothea.
wilt my vanden in al myne
lyden alremeeest in mynre lester noet
dan verweruet my afslact al mynre
sonden op dat ic salichlick mach come
toe dier vrouwe die gi mit mynen han
degom besitten. **Amen.**

Teghen den doot en is gheen schilt
dat als gisteruen wilt.



